

Мәктәпкәчә белем биру муниципаль бюджет учреждениясе Татарстан Республикасы
Азнакай муниципаль районы Таллы-Бүләк авылы «Бүләк» балалар бакчасы

Педагоги киңәшмәдә

кабул ителде

беркетмә №1

26.08.2021ел

Раслады:

«Бүләк» балалар бакчасы

мөдире

Г.Б.Шакирова

Приказ №45.27.08.2021 ел

Уртанчылар төркеме өчен эш програмасы

Тәрбияче: Фәрхетдинова Р.Р.

2021-2022 нче уку елы

Эчгәлек

Аңлатма язуы.....	3
Уртанчылар төркемендә көндәлек режим.....	4
Белем бирү эшчәнлеге.....	5
Балалар психик үсешнең яшь үзенчәлекләре.....	6
Тәрбия һәм белем бирү бурычлары.....	7
Танып белү “Танып белү”(иң гади математик күзаллауларын булдыру) белем бирү өлкәсе.....	9
Танып белү. Әйләнә – тирә белән таныштыру.....	19
Конструкцияләү /Төзү/.....	25
“Аралашу” белем бирү өлкәсе. Сөйләм үстерү.....	27
Матур әдәбият уку.....	32
Ижади сәнгать эшчәнлеге. Рәсем буенча перспектив план.....	35
Әвәләү буенча перспектив план.....	40
Кисеп-ябыштыру буенча перспектив план.....	43
Юл йөрү кагыйдәләренә аңлатма язуы. Юл йөрү кагыйдәләре буенча перспектив план.....	46
Милли төбәк компоненты.....	47
Ата-аналар белән эш планы.....	49
Мониторинг.....	

АҢЛАТМА ЯЗУЫ

Программаның төп бурычлары - мәктәпкәчә яшьтәге баланың тулы кыйммәтле яшәше өчен унай шартлар тудыру, шәхес культурасының нигезле жирлеген формалаштыру, шәхси һәм яшь үзенчәлекләренә яраклаштырып, физик һәм психик сыйфатларны төрле яклап үстерү, баланы хәзерге жәмгыятьтә яшәргә әзерләү булып тора.

Программа куйган максатларга ирешүдә түбәндәгеләр беренчел әһәмияткә ия:

- Һәр баланың сәламәтлеге, эмоциональ иминлеге һәм үз вакытында төрле яклы үсеш алуы турында кайгырту;
- Балаларны аралашучан, игелекле, кызыксынучан, инициативалы, мөстәкыйльлеккә һәм ижәтка омылуучан итеп үстерү максатыннан чыгып, төркемнәрдә кешелекле һәм мәрхәмәтлелек атмосферасы тудыру;
- Балалар эшчәнлегенә төрле төрләрән киң куллану; уку һәм тәрбия процессының нәтижәлеген күтәрү максатыннан аларны интегральләштерү;
- Тәрбия һәм белем бирү процессын ижади оештыру;
- Балаларның мөмкин булганча төрле эшчәнлекләрен файдалану; белем бирү процессын нәтижәлерәк итү максатында аларны берләштерү (интегральләштерү);
- Мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре һәм гаилә шартларында бала тәрбиясенә якин килүгә юнәлеш бирү;
- Гаиләнең балалар бакчасы төркемнәре һәм, гомумән, мәктәпкәчә учреждение тормышында катнашуын тәэмин итү;
- Балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәп эшендә мәктәпкәчә яшьтәге балага кирәгеннән артык акыл һәм физик эш йөкләмәү максатыннан дәвамчанлыкны саклау;
- Региональ якин килүне гамәлгә ашыру.

Программада Федераль дәүләт таләпләре буенча белем бирү өлкәләре каралган. Белем бирү өлкәләрен үзләштерү гомум ителгән педагогик принципларга нигезләнә. Гуманлылык принцибын исәпкә алып, белем бирү процессы бала шәхесен ихтирам итүгә һәм психологик якланганлык хисләре булдыруга юнәлдерелә.

Өйрәтү-тәрбия процессында балалар белән эшчәнлекне оештырганда тәрбиячегә ижади якин килү мөмкинлеге бирелә.

Көндөлөк режим

Көндөлөк режим – балаларның эшчәнлек төрлөрө һәм ялының рациональ дэвамлылыгы, дөрөс чиратлашуы.

Режим вакыты	Сәгәте
Балаларны кабул итү, тикшерү, һавада булу, уеннар, дежур тору	6.30-8.00
Иртэнге гимнастика	08.07-8.14
Ирекле уеннар, дежур тору	8.14-8-.25
Иртэнге ашка эзерлек, ашау вакыты	8.25-8.45
Уеннар, турыдан – туры белем бирү эшчәнлегенә эзерлек	8.45-9.00
Турыдан – туры белем бирү эшчәнлеге	9.00-9.20 9.30 -9.50
Уеннар, урамга чыгарга эзерлек, һавада булу	9.50-11.30
Урамнан керү, көндөзгә ашка эзерлек, ашау вакыты	11.30-12.00 12.00-12.30
Көндөзгә йокыга эзерләнү, көндөзгә йокы	12.30-14.45
Йокыдан уяту, һава – су процедуралары	14.45-15.00
Төшке аш	15.05 – 15.10
Уеннар, мөстәкыйлж эшчәнлек, индивидуаль эш, турыдан – туры белем бирү эшчәнлеге, хезмәт	15.10-16.00
Кичке ашка эзерлек, ашау вакыты	16.00-16.15
Түгәрәк эшләрә, саф һавага чыгу, балаларны өйләренә озату	16.15-17.00

2021-2022 уку елына оештырылган белем бирү эшчәнлеге

Дүшәмбе	9.00 – 9.20	Нәфис – нәфасәти үсеш /Рәсем/
	9.30 - 9.50	Нәфис – нәфасәти үсеш /Музыка
Сишәмбе	9.00 - 9.20	Танып белү /Иң гади матем.күзаллаулар формалаштыру/
	9.30 – 9.50	Физик үсеш /Физкультура
Чәршәмбе	9.00 – 9.20	Танып белү/ Әйләнә – тирә белән таныштыру
	9.30 – 9.50	Физик үсеш /Физкультура
Пәнжешәмбе	9.00 – 9.20	Сөйләм үсеше /Сөйләм үстерү/Матур әдәбият уку/
	9.30 – 9.50	Физик үсеш /Физкультура
Жомга	9.00 - 9.20	Нәфис – нәфасәти үсеш /Әвәләү/Кисеп-ябыштыру/
	9.30 – 9.50	Нәфис – нәфасәти үсеш /Музыка

Барлыгы 10 шөгыл, 20 минут

Режим моментында: дүшәмбе, чәршәмбе, жомга – рус теле. Сишәмбе – төзү.

Балаларның психик үсешенең яшь үзенчәлекләре

Уртанчы яшьтәге балаларның уен эшчәнлегендә рольле мөнәсәбәтләр барлыкка килә. Бу яшьтәге балалар кабул ителгән рольдән үзләрен аера башлыйлар. Уен процесында рольләр үзгәрергә мөмкин. Алар үзләре өчен түгел, ә уенны мәгънәле итү өчен уйный башлыйлар. Уендагы һәм чынбарлыктагы мөнәсәбәтләр аерымлана.

Сүрәтләнү эшчәнлегенә шактый үсеш ала. Рәсем предметлы һәм детальләштерелгән форма ала. Кешенең график сүрәте гәүдә, күз, авыз, борын, чәч, кайвакыт киём һәм аның детальләре булу белән характерлана. Сүрәтләнү эшчәнлегенең техник ягы камилләшә. Балалар төп геометрик фигураларны ясый, кайчы белән кисә, сүрәтләрне кәгазгә ябештерә алалар һ.б.

Конструкцияләнү катлаулана. 5-6 детальдән торган корымалар барлыкка килә. Уйлап чыгарып конструкцияләнү, шулай ук төзү эзлеклеген планлаштыру күнекмәләре формалаша.

Баланың хәрәкәтләнү өлкәсе вак һәм эре моториканың унай үзгәрешләре белән характерлана. Житезлек, хәрәкәт координациясе үсә. Кечкенәләр белән чагыштырганда балалар бу яшьтә тигезлекне яхшы саклыйлар, зур булмаган тоткарлыкларны атлап чыгалар. Туп белән күнегүләр катлаулана.

Зиһенгә алу сәләте күберәк үсеш ала. Балалар бу яки теге предметка охшаган форманы атый беләләр. Алар катлаулы объектларда гади формаларны аерып күрсәтә һәм гади формадан катлаулы объектлар барлыкка китерә алалар. Балалар предмет төркемнәрнең сенсорик билгеләре – зурлыгы, төсе буенча тәртипкә салырга, биеклеке, озынлык һәм киңлек кебек параметрларны аерырга сәләтле. Хәтер күләме үсә. Балалар 7-8 предметның исеме иштә калдыра алалар. Иштә калдыру мөмкинлекләре үсә. Алар олылар тапшырган эшне иштә калдырылар, кечкенә шигырьләрен ятлый алалар һ.б.

Тасвирлый. Фикерләнү, сәләте үсә башлый. Балалар катлаулы булмаган мәсьәләләренә чишүдә гади схемалаштырылган сүрәтләр кулланалар. Алар схема буенча төзи, лабиринтлы мәсьәләләренә чишә алалар. Алдан күрә белү сәләте үсә. Объектларның пространствада урнашулары нигезендә, балалар аларның узара йогынты ясауы нәтижәсендә нәрсә килеп чыгасын әйтә алалар. Тик аларга читтән күзәтүе позициясенә басу һәм образларны күзаллап үзгәртү әлегә авыр.

Күз алдына китерү, уйлап чыгару сәләте үсә. Оригиналлек һәм ирекле булу кебек сыйфатлар формалаша. Балалар мөстәкыйль рәвештә бирелгән темага зур булмаган әкият уйлап чыгара алалар. Игътибарлылык сәләте үсә. Бала 15-20 минут дәвамында игътибарын туплап эшли алырга сәләтле. Ул нинди дә булса эш эшлэгәндә катлаулы булмаган шартны хәтерендә тотып тора ала.

Авазлар әйтелешә һәм дикция яхшыра. Сөйләм балаларның активлыкларын үстерә. Алар хайван тавышлары чыгаралар. Теге яки бу персонажны сөйләмен интонация белән аерып күрсәтә алалар. Сөйләмнең ритмик төзелешә, рифмасы игътибарга лаек. Сөйләмнең грамматик ягы үсеш ала. Балалар грамматик кагыйдәләр нигезендә яңа сүзләр уйлап чыгару белән мавыгалар. Бер – берсе белән аралашканда балаларның сөйләмә ситуациягә бәйлә, ә олылар белән аралашканда ситуациягә бәйләнмәгән була.

Бала белән олыларның аралашу эчтәлегә үзгәрә. Ул бала эләккән конкрет ситуациядән читкә тайпыла. Танып белү мотивы алга чыга. Аралашу процесында алган мәгълүмәтләр бик үк анлашылып бетмәсәләр дә, балада кызыксыну уяталар.

Бала өлкәннәрнең үзен ихтирам итүләрен тели, мактау сүзә аның өчен бик зур әһәмияткә ия була бара. Бу баланың артык үпкәләүчән булуына китерә. Шелтә, кисәтүләргә тискәре мөнәсәбәт туа. Артык үпкәләүчәнлек бу яшьнең феномены булып тора.

Яшьтәшләре белән бала сайлап кына аралаша башлый. Ул кайбер иптәшләренә өстенлек бирә. Уен вакытында даими партнерлар барлыкка килә. Төркемдә лидерлар аерылып чыга башлый. Көндәшлек, ярышу барлыкка килә. Ярышу үзенең башкалар белән чагыштыру өчен әһәмиятле. Бу үз чиратында Мин образының үсешенә, аны детальләштерүгә китерә.

Бу яшьнең төп казанышлары уен эшчәнлегенә үсү; рольле һәм тормышчан узара бәйләнешләр барлыкка килү; сүрәтләнү эшчәнлегенә үсү; үзен уйлап конструкцияләнү; планлаштыру зиһенгә алу сәләте камилләшү образлы, хыялый фикерләнү, танып белүдә мин – минлек (минекә генә дәрәжә дигән позиция); хәтер, игътибар, сөйләм, дәлил белү сәләте үсү, олыларның хөрмәтенә ихтыяж формалашу, үпкәләүчәнлек, көндәшлек, ярышу кебек сыйфатлар барлыкка килү, Мин образның үсүе белән характерлана.

Тәрбия һәм белем бирү бурычлары

Балаларның сәламәтлеген ныгыту, организмнарын чыныктыру эшен дәвам иту, төп хәрәкәтләрне дәрәс итеп башкару күнекмәләре формалаштыру. Барлык төр эшчәнлектә гәүднә дәрәс тотарга гадәтләндрү. Хәрәкәт эшчәнлегендә мөстәкыйльлек һәм ижадилык тәрбияләү. Культура-гигиена күнекмәләре булдыру.

Балаларның күзәтүчәнлек һәм кызыксынучанлыкларын арттыру, аларны ижтимагый тормыш, табигать предметлары, күренешләре белән таныштыруны дәвам иттерү. Предметларның һәм тере объектларның аерым өлешләрен һәм характерлы билгеләрен (төсе, формасы, зурлыгы) аерып күрсәтә белергә, аларны шул билгеләргә карап чагыштырырга, теркемәргә аерырга өйрәтү. Предметлар һәм күренешләр турында гомуми кузаллау формалаштыру, алар арасында иң гади бәйләнешләр урнаштырырга өйрәтү.

Балаларның педагоглар белән конкрет ситуация чикләреннан чыккан мәгълуматларны уртаклашасы килү теләкләрен канәгатьләндрү. Аларның фикерләренә артык таләпчән булмау.

Туган йортка, туган якка балалар бакчасына мөхәббәт тәрбияләүне дәвам итү.

Балаларның сүзлек запасын баету, активлаштыру, авазларны дәрәс әйтергә өйрәтү, сөйләм культурасын камилләштерү өстендә эшне дәвам итү. Бирелган тема буенча әңгәмәдә актив катнашырга, үз тәҗрибәләреннан чыгып, уенчыклар турында, сюжетлы рәсемнар буенча хикәяләр төзәргә ярдәм итү.

Якын кешеләренә һөнәрләре белән таныштыру, хезмәтләренә мөһимлеге турында аңлату. Үзләренә хезмәт күнекмәләрен камилләштерү.

Эшне төгәл үтәргә, башлаган эшне ахырына житкерергә, үз хезмәтенә башкалар өчен әһәмиятен аңлый белергә өйрәтү.

Балаларда тыйнаклык, өлкәннәргә һәм яшьтәшләренә карата ихтирамлы мөнәсәбәт тәрбияләү; гадел, көчле, кыю булырга теләк, омтылыш булдыру; ямьсез кыланышлары өчен ояла белу сыйфаты тәрбияләү (ямьсез кыланышларын башкалар алдында бәяларга ярамый, чөнки биш яшьлек балалар бик үпкәләүчән булалар). Еш мактау, өлкәннәренә нәрсә белән сөендрүләрен, гаж,әпкә калдыруларын аңлату.

Уенчыкларга, китапларга, башка әйберләргә сак мөнәсәбәт тәрбияләү.

Балаларның әйләнә-тирәдәге матурлыкны күрә белүләрен, табигатьтә, көнкүрештә, уен вакытларында әхләкый нәфасәти тойгыларын үстерү.

Сәнгать эсәрләренә эчтәлегенә төшенә, музыка,әкият, хикәяләренә игътибар белән тындый белүләренә ирешү.

Сәнгатьнең төрле төрләренә кызыксыну тәрбияләү. Рәсем ясаганда, әвәлэгәндә, төрле эсәрләренә сәхнәләштергәндә балаларның образга керә алу сәләтләрен үстерү; шигырьләренә сәнгатьле итеп сөйләргә, жырларга, бию хәрәкәтләрен көйгә туры китереп башкарырга өйрәтү. Бәйрәмнәр, күнел ачу чаралары вакытында балаларны мәдәни жәүһәрләр белән таныштыру, жәмгыятьтә аралаша белү күнекмәләре формалаштыру.

Турыдан-туры белем бирү эшчәнлеге: барлыгы атнага – 10 шөгыл, дәвамлылыгы – 20 мин.

Юнәлешләр	Белем бирү өлкәләре, максатлары
<i>Физик үсеш</i>	Физкультура Балаларда физик культура шөгылләренә кызыксыну һәм аңлы караш, гармонияле физик үсеш формалаштыру
<i>Социаль шәхес үсеше</i>	Социальләштерү Балаларның социаль характердагы беренчел күаллауларын үзләштерү һәм балаларны социаль мөнәсәбәтләр системасына кертү максатларын тормышка ашыруга юнәлтә һәм белем бирә бурычларын билгели.
	Хезмәт Балаларда хезмәткә уңай мөнәсәбәт формалаштыру
<i>Танып- белү</i>	Танып белү

	Балаларда танып белү ихтыяжларын һәм акылны үстерү
<i>Сөйләм үсеше</i>	Аралашу Эйләнә-тирэдәге кешеләрнең үзара мөгамәләсенең конструктив ысул һәм чараларын үзләштерү
	Матур әдәбият белән таныштыру Балаларда китап укуга кызыксыну һәм ихтыяж, формалаштыру
<i>Нәфис- нәфасәти үсеш</i>	Ижади сәнгать Балаларда эйләнә-тирэдәге матурлыкка кызыксыну уяту һәм үз-үзләрен күрсәтү ихтыяжларын канәгатьләндерү формалаштыру
	Музыка Балаларның музыкальлекләрен, музыканы хистойгы белән кабул итү сәләтләрен үстерү

Турыдан-туры белем бирү эшчәнлеге:

1. Физкультура
2. Танып белү
  - иң гади математик күзаллаулар формалаштыру;
  - эйләнә-тирә белән таныштыру;
  - конструкцияләү(режим вакытында).
3. Матур әдәбият
4. Аралашу:
  - сөйләм үстерү;
  - рус теленә өйрәтү(режим вакытында).
5. Ижади сәнгать:
  - рәсем ясау;
  - эвәләү
  - кисеп ябыштыру
6. Музыка

ТАНЫП БЕЛҮ

“Танып белү”(иң гади математик күзаллауларын булдыру) белем бирү өлкәсе “Танып белү” белем бирү эчтәлегә балаларда танып белү ихтыяжларын һәм акылны үстерү максатларын тормышка ашыруга юнәлтелә һәм белем бирү бурычларын билгели.

К концу года дети пяти лет должны знать:

Различать, из каких частей составлена группа предметов, называть их характерные особенности (цвет, форму, величину);

Считать до 5 (количественный счет), отвечать на вопрос “Сколько всего?;

Сравнивать две группы путем поштучного соотнесения предметов (составления пар);

Раскладывать 3-5 предметов различной величины (длины, ширины, высоты) в возрастающем (убывающем) порядке; рассказать о величине каждого предмета в ряду;

Различать и называть треугольник, круг, квадрат, прямоугольник; шар, куб, цилиндр; знать их характерные отличия;

Находить в окружающей обстановке предметы, похожие на знакомые фигуры;

Определять направление движения от себя (направо, налево, вперед, назад, вверх, вниз);

Различать левую и правую руки; Определять части суток.

Сентябрь

	Тема	Программное содержание	Литература/ Дата
1.	Занятие 1.Тема: Один - много, сравнение множеств и установление соответствия между ними. Большой и маленький. Круг.	Закреплять умение сравнивать количество предметов, различать, где много, а где один предмет, сравнивать две группы предметов, устанавливать равенство между ними, сравнивать предметы по величине, объединять предметы по этому признаку, закреплять знания о геометрической фигуре - круг; развивать мышление, память; воспитывать старание.	Е.В. Колесникова, стр. 15.
2.	Занятие 2.Тема: Сравнение чисел 3-4, счёт по образцу. Времена года. Слева, справа	Учить считать предметы, пользуясь правильными приёмами счёта, считать по образцу, устанавливать равенство между двумя группами предметов, закреплять знания об осени, обозначать словами положение предметов по отношению к себе, ориентироваться на листе бумаги; развивать мышление, внимание; воспитывать старание	Е.В. Колесникова, стр. 18.
3.	Занятие 3.Тема: Установление соответствия между числом и количеством предметов. Большой, поменьше, самый маленький. Квадрат.	Учить устанавливать соответствие между числом и количеством предметов, закреплять умение считать предметы, продолжать учить сравнивать предметы по величине, учить выделять признаки сходства предметов и объединять их по этому признаку; закрепить знание о квадрате; развивать зрительное внимание; воспитывать старание, усидчивость.	Е. В. Колесникова, стр. 20.
4.	Занятие 4.Тема: Счёт по образцу. Сравнение чисел 4-5. Части суток. Слева, справа, посередине.	Продолжать учить считать предметы, упражнять в сравнении двух групп предметов, добавлять к меньшей группе недостающий предмет, устанавливать равенство между группами, состоящими из одинакового количества разных предметов, закреплять представления о частях суток, продолжать учить обозначать словами положение предметов по отношению к себе; развивать внимание, мышление; воспитывать интерес к математике.	Е.В. Колесникова, стр. 22.

Октябрь

	Тема	Программное содержание	Литература/Дата
1.	Занятие 5. Тема: Знакомство с цифрой 1. Слева, посередине, справа. Закрепление знаний о круге, квадрате.	Познакомить с цифрой 1 как знаком числа 1, учить писать цифру 1, используя образец, находить цифру 1 среди множества других цифр, закреплять умение определять пространственное расположение предметов по отношению к себе, учить понимать последовательность расположения геометрических фигур, развивать умение понимать учебную задачу и выполнять её самостоятельно, воспитывать старание.	Е.В. Колесникова, стр. 25.
2.	Занятие 6. Тема: Закрепление знаний о цифре 1. Большой, поменьше, маленький. Треугольник.	Закрепить знания детей о цифре 1, учить соотносить цифру с количеством предметов, закрепить умение сравнивать знакомые предметы по величине, объединять предметы по этому признаку, знания о треугольнике, развивать умение понимать учебную задачу и выполнять её самостоятельно, воспитывать старание.	Е.В. Колесникова, стр. 26.
3.	Занятие 7. Тема: Знакомство с цифрой 2. Вчера, сегодня, завтра. Ближе, дальше.	Познакомить детей с цифрой 2, учить писать цифру 2, учить различать понятия «вчера», «сегодня», «завтра», «далеко», «близко», развивать умение понимать учебную задачу и выполнять её самостоятельно, воспитывать старание.	Е.В. Колесникова, стр. 28.
4.	Занятие 8. Тема: Закрепление знаний о цифре 2. Короткий – длинный. Овал.	Закрепить знания о цифре 2, учить соотносить цифру с количеством предметов, закреплять умение сравнивать знакомые предметы по величине, протяжённости, закрепить представления об овале, находить его среди множества фигур, развивать умение понимать учебную задачу и выполнять её самостоятельно, воспитывать старание.	Е.В. Колесникова, стр. 30.

Ноябрь

	Тема	Программное содержание	Литература/Дата
1.	Занятие 9. Тема: Знакомство с цифрой 3. Соотнесение цифры с количеством предметов. Времена года	Познакомить детей с цифрой 3 как знаком числа 3, учить писать цифру 3 по точкам, находить её среди множества других цифр, продолжать учить соотносить цифры 1, 2, 3 с количеством предметов, закрепить знания детей об осени, формировать навыки самоконтроля и взаимоконтроля.	Е.В. Колесникова, стр. 32
2.	Занятие 10. Тема: Закрепление знаний о цифрах 1,2,3. Высокий, низкий.	Закрепить знание о числе и цифре 3; учить соотносить цифру с количеством предметов; закреплять умение писать цифры 1,2,3, закреплять сравнивать знакомые предметы по высоте, объединять предметы по этому признаку; развивать внимание при сравнении двух похожих рисунков; воспитывать желание писать цифры.	Е.В. Колесникова, стр. 34.
3.	Занятие 11. Тема: Соотнесение количества предметов с цифрой. Широкий, узкий. Прямоугольник.	Упражнять в сравнении двух групп предметов; развивать представление о равенстве и неравенстве групп предметов; закреплять умение сравнивать знакомые предметы по ширине (широкий, узкий); формировать представление, что прямоугольники могут быть разного размера; развивать внимание; воспитывать интерес к математическим загадкам.	Е.В. Колесникова, стр. 36.
4.	Занятие 12. Тема: Независимость числа от пространственного расположения предметов. Счёт по образцу. Положение предметов по отношению к себе.	Учить устанавливать равенство между двумя группами предметов, когда предметы расположены непривычно, отсчитывать предметы по образцу; устанавливать равенство и неравенство, когда предметы находятся на различном расстоянии друг от друга; развивать зрительное внимание; воспитывать старание.	Е.В. Колесникова, стр. 38

Декабрь

№	Тема	Программное содержание	Литература
1.	Занятие 13.Тема: Знакомство с цифрой 4. Большой, поменьше, самый маленький.	Познакомить с цифрой 4 как знаком числа 4; учить обводить цифру 4 по точкам; находить цифру 4 среди множества других цифр; учить соотносить предметы между собой по величине, используя в речи слова «большой», «поменьше», «самый маленький»; способствовать развитию зрительного внимания; воспитывать желание заниматься.	Е.В. Колесникова, стр., 40.
2.	Занятие 14.Тема: Закрепление знания о числе и цифре 1,2,3,4. Влево, вправо.	Закреплять знания о числе и цифре 4; учить видеть геометрические фигуры в окружающих предметах; учить определять и обозначать словами положения предмета относительно себя (влево, вправо); развивать мышление; воспитывать внимание.	Е.В. Колесникова, стр. 42
3.	Занятие 15.Тема: Закрепление знаний о цифрах 1,2,3,4. Счёт по образцу, сравнение смежных чисел. Далеко, близко.	Учить считать по образцу и названному числу; учить понимать отношение между числами (3-4); отгадывать загадки, в которых присутствуют числа; соотносить цифру с количеством предметов; формировать пространственное представление; учить решать логическую задачу на основе зрительно воспринимаемой информации; развивать мышление; воспитывать интерес к счёту.	Е.В.Колесникова, стр. 43
4.	Занятие 16.Тема: Соотнесение цифры с количеством предметов. Вверху, внизу, слева, справа, под. Квадрат, прямоугольник. Времена года.	Учить соотносить цифру с количеством предметов; формировать представление о пространственных отношениях (слева, справа, вверху, внизу, перед, посередине); закреплять знания о геометрических фигурах; о временах года; развивать сообразительность, память; воспитывать старание	Е.В. Колесникова, стр. 45.

№	НОД	Программное содержание	Литература
1.	Занятие 17.Тема: Соотнесение цифры с количеством предметов.	Учить соотносить цифру с количеством предметов; формировать представление о пространственных отношениях (слева, справа, вверху, внизу, перед, посередине); закреплять знания о геометрических фигурах; о временах года; развивать сообразительность, память; воспитывать старание	Е.В. Колесникова, стр. 47.
2.	Занятие 18.Тема: Знакомство с цифрой 5. Слева, посередине, справа.	Познакомить с цифрой 5; учить писать цифру 5 по точкам; обозначать словами положения предметов по отношению к себе (слева, справа, спереди, сзади); закрепить знания о временах года; развивать мышление; воспитывать любовь к временам года.	Е.В. Колесникова, стр. 49.
3.	Занятие 19. Тема: Закрепление знаний о цифре 5. Сравнение чисел 4-5. Соотнесение формы предметов с геометрическими фигурами. Быстро, медленно.	Закреплять умения считать в пределах 5; учить соотносить цифру с количеством предметов; видеть геометрические фигуры в контурах окружающих предметов; раскрыть на конкретном примере понятия «быстро», «медленно»; развивать память, внимание; воспитывать интерес к занятию.	Е.В. Колесникова, стр. 51.
4.	Занятие 20.Тема: Знакомство с порядковыми числительными. Верхний правый угол, нижний правый угол, левый верхний угол, нижний левый угол, середина	Учить порядковому счёту в пределах 5, различать количественный и порядковый счёт, правильно отвечать на вопросы: « сколько?», «какой по счёту?»; ориентироваться на листе бумаге; развивать мышление; воспитывать усидчивость.	Е.В. Колесникова, стр. 53.

№	Тема	Программное содержание	Литература/Дата
1.	Занятие 21.Тема: Закрепление знаний о порядковом счёте, независимость числа от пространственного расположения предметов. Сравнение знакомых предметов с геометрическими фигурами.	Продолжать учить порядковому счёту, правильно отвечать на вопросы «сколько?», «какой по счёту?»; понимать независимость числа от пространственного расположение предметов; соотносить количество предметов с цифрой; продолжать учить сравнивать предметы разных размеров по величине и объединять их по этому признаку, употреблять эти слова в речи; развивать глазомер, внимание, мышление; воспитывать внимание и интерес к занятию.	Е.В. Колесникова, стр.55.
2.	Занятие 22.Тема: Независимость числа от величины предметов. Порядковый счёт. Установление последовательности событий (части суток). Закрепление понятий «широкий», «поуже», «ещё поуже», «самый узкий»	Учить сравнивать количество предметов, понимать независимость числа от величины предметов; закрепить навыки порядкового счёта в пределах 5; различать количественный и порядковый счёт, правильно отвечать на вопросы: «сколько?», «какой по счёту?»; учить сравнивать предметы, по ширине выделяя признаки сходства и различия, объединять предметы по этому признаку; учить решать логическую задачу на установление последовательности событий; развивать мышление; воспитывать усидчивость, внимание.	Е.В. Колесникова, стр.57.
3.	Занятие 23.Тема: Счёт по образцу. Закрепление знаний о цифрах 1,2, 3, 4, 5 соотнесение цифры с числом. Вчера, сегодня, завтра. Шар, куб, цилиндр	Учить считать по образцу и воспроизводить такое же количество предметов; упражнять в сравнении двух групп предметов; учить соотносить цифру с количеством предметов; различать понятия «вчера», «сегодня», «завтра», правильно пользоваться этими словами; познакомить с геометрическими фигурами шар, куб, цилиндр; развивать внимание, мышление; воспитывать интерес к геометрическим фигурам.	Е.В. Колесникова, стр. 60.
4.	Занятие 24.Тема: Закрепление знаний о порядковых числительных. Установление соответствия между количеством предметов и цифрой. Закрепление знаний о геометрических фигурах	Продолжать учить порядковому счёту в пределах 5, различать количественный и порядковый счёт, правильно отвечать на вопросы «сколько?», «который по счёту?», учить соотносить цифру с числовой карточкой и количеством предметов, закреплять знания о геометрических фигурах, развивать память, мышление, умение понимать учебную задачу и выполнять её самостоятельно, воспитывать умение оценивать свою работу.	Е.В. Колесникова, стр. 62.

Март

№	НОД	Программное содержание	Литература/Дата
1.	Занятие 25. Тема: Установление соответствия между цифрой и количеством предметов. Слева, посередине, справа. Развитие внимания.	Учить соотносить цифру с количеством предметов; обозначать словами положение предмета на листе бумаги (слева, справа, посередине); способствовать развитию зрительного внимания; воспитывать интерес к цифрам.	Е.В. Колесникова, стр. 64.
2.	Занятие 26. Тема: Закрепление знаний о порядковых числительных. Счёт по образцу, установление соответствия между количеством предметов и цифрой. Влево, вправо.	Закреплять навыки порядкового счёта, различать количественный и порядковый счёт, правильно отвечать на вопросы: «сколько?», «какой по счёту?», учить соотносить количество предметов с цифрой; продолжать учить различать понятия «влево», «вправо»; учить устанавливать последовательность событий; развивать внимание; воспитывать старание и усидчивость.	Е.В. Колесникова, стр. 66.
3.	Занятие 27. Тема: Независимость числа от пространственного расположения предметов, математические загадки. Развитие глазомера. Развитие внимания.	Учить соотносить цифру с количеством предметов; устанавливать равенство групп предметов независимо от их пространственного расположения; сравнивать предмета разных размеров по величине; учить выделять признаки сходства разных предметов и объединять их по этому признаку; развивать сообразительность, мышление; воспитывать внимание.	Е.В. Колесникова, стр. 67.
4.	Занятие 28. Тема: Закрепление знаний о порядковом счёте. Определять пространственное расположение предметов по отношению к себе. Развитие внимание.	Закреплять навыки порядкового счёта; учить решать логическую задачу на установление последовательности событий; закреплять умение обозначать словами положение предмета по отношению к себе; закреплять умение различать и называть времена года; развивать самостоятельность, внимание; воспитывать любовь к временам года.	Е.В. Колесникова, стр. 69.

Апрель

№	Тема	Программное содержание	Литература
1.	Занятие 29. Тема: Счёт по образцу. Числа и цифры 1,2,3,4,5. Соотнесение количества предметов с цифрой.	Закреплять умение считать (в пределах 5); учить сравнивать числа 4 и 5, развивать представление о равенстве и неравенстве групп предметов; решать	Е.В. Колесникова, стр. 70.

		логическую задачу на сравнение; воспитывать интерес к счёту.	
2.	Занятие 30. Тема Закрепление знаний о цифрах 1,2,3,4,5. Порядковый счёт. Слева, справа, вверху, внизу.	Закреплять знания о цифрах от 1 до 5; умение видеть геометрические фигуры в символических изображениях; ориентироваться на листе бумаги; развивать самостоятельность при выполнении работы; воспитывать интерес к занятию.	Е.В. Колесникова, стр.72.
3.	Занятие 31. Тема: Соотнесение количества предметов с цифрой. Счёт по образцу. Сравнение реальных предметов с геометрическими телами.	Закреплять умение соотносить цифру с количеством предметов; видеть в контурах окружающих предметов геометрические тела; способствовать развитию зрительного внимания; воспитывать усидчивость, старание.	Е.В. Колесникова, стр. 74.
4	Занятие 32. Тема: Соотнесение количества предметов с цифрой. Математическая загадка. Слева, справа. Развитие внимание.	Продолжать учить соотносить цифру и количество предметов; учить отгадывать математические загадки; продолжать учить обозначать словами положение предмета относительно себя; учить решать логическую задачу на основе зрительно воспринимаемой информации; развивать мышление; воспитывать внимание.	Е.В. Колесникова, стр.76.

Май

№	Тема	Программное содержание	Дата
1.	Тема: Математическая загадка. Закрепление знаний о цифрах. Широкий, узкий. Времена	Продолжать учить соотносить количество предметов с цифрой; отгадывать математические загадки;	

	года.	закреплять умение понимать отношение между числами; закрепить на конкретных примерах понятия «быстро», «медленно»; продолжать учить сравнивать предметы по ширине; решать логические задачи; развивать мышление; воспитывать интерес к математическим загадкам.	
2.	Тема: Закрепление умений определять отношения предметов по величине	Закреплять умение определять отношения пяти предметов по высоте; умение определять отношения пяти предметов по толщине; представление о геометрических фигурах: круг, квадрат, треугольник, овал, прямоугольник.	
3.	Тема: Закрепление знаний о порядковом и количественном счете до десяти	Закреплять количественный и порядковый счет до десяти; представление о пространственных отношениях.	
4.	Развитие математических представлений и сенсорной культуры Тема: Праздник Математики	Закреплять умение понимать отношения между числами, соотносить количество предметов с цифрой, отгадывать математические загадки, развивать мышление, зрительное внимание, воспитывать умение оценивать свою работу.	

Танып белү. Әйләнә – тирә белән таныштыру
Ел ахырында үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр

Берничә йорт хайваның, кыргый жәнлекне белү һәм атау.

Үсемлекләргә, хайваннарны, балыкларны, кошларны күзәтү.

Әйләнә-тирә турында иң гади нәтижәләр чыгара һәм алган тәэсирләр белән уртаклаша белү.

Әйләнә-тирә дөнья белән узара дәрәҗә бәйләнештә булу.

Үсемлекләр, хайваннар, кошлар, балыкларны күзәтүдә катнашу һәм аларны тәрбияләүдә көчтән килгән кадәр булу; тере һәм тере булмаган табигать турында белемнәр белән уртаклашу; үсемлекләргә өзмәү, агач-куакларны сындырмау, тереклек ияләренә сакчыл карашта булу, аларга зыян китермәү (эткә баллы әйберләр ашатмау һ.б.)

Эшчәнлекнең тематик планы

Дата	Тема	Бурычлар	Методик кулланмалар
Сентябрь 1 атна	Белем бәйрәме Без балалар бакчасында	1) балаларда үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен формалаштыруны дөвам итү; ягымлы сүзләр куллану хисабына сүзлек байлыгын активлаштыру; 2) балаларның кызыксынуын, игътибарын, хәтерен үстерү; 3) балаларда дустанә мөнәсәбәт тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 22 бит
2 атна	Безнең китаплар	1) балаларда китапка карата кызыксыну формалаштыруны дөвам итү; сыйфат билгеләрен куллану хисабына сүзлек байлыгын активлаштыру; 2) балаларның игътибарын, хәтерен үстерү; 3) балаларда китапка карата хөрмәт тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 24 бит
3 атна	Безнең яраткан апабыз	1) тәрбиячә ярдәмчәсе һөнәре турында балаларның күзаллауларын формалаштыруны, таныш һөнәрләр атамасын ныгытуны дөвам итү; 2) балаларның игътибарын, хәтерен, сүзлек байлыгын үстерү; 3) балаларда өлеэннәр хезмәтенә карата хөрмәт тәрбияләү.	Ф.В. Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 26 бит
4 атна	Көз Басуга бару	1) балаларны транспорт (поезд) һәм аның төп билгеләре (төс, материал) белән таныштыруны дөвам итү; яшелчәләр (кишер, чөгәндәр) турындагы белемнәргә ныгыту; 2) яшелчәләрнең (кишер, чөгәндәр) тышкы күренешен, тәм, формасы буенча аера белү осталыгын, игътибарын, кабул итүләрен, диалогы сөйләшәмен, сенсор сәләтләрен үстерү; [у] авазын дәрәҗә әйтүләренә ирешү;	Ф.В. Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 29 бит

		3) балаларда табигатькә уңай караш тәрбияләү.	
Октябрь 1 атна	Куян күчтәнәчләре	1)балаларның көз, көзгә уңыш турындагы күзаллауларын киңәйтү; яшелчәләр (кыяр, суган, помидор) турындагы белемнәрен ныгыту; 2)яшелчәләрне(кыяр, суган, помидор) тышкы күренеше буенча аера белү осталыгын, игътибарын, кабул итүләрен, диалогы сөйләмен, сенсор сәләтләрен үстерү; 3)балаларда сорауларга жавап бирү теләге тәрбияләү.	Ф.В. Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 33 бит
2 атна	Көзгә яфраклар. Күгәрчен	1)балаларны көзгә характерлы билгеләре белән таныштыруны дәвам итү; көзгә яфраклар турындагы белемнәрен тирәнәйтү, күгәрченнең тышкы кыяфәте турындагы белемнәрен, хәрәкәтләрен ныгыту, [ш], [г] авазлар әйтелешен активлаштыру; 2)балаларның игътибарын, кабул итүләрен, хәтерен, күзәтүчәнлеген үстерү; 3)балаларда пөхтә эшләү теләге һәм кошлар турында кайгыртучанлык тәрбияләү.	Ф.В. Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 37 бит
3 атна	Мин дөнъяның бер кешесе Эти,эни һәм мин	1)балаларның гаиләләре турындагы күзаллауларын киңәйтү; 2)балаларның фикерләвен, хәтерен, хәрәкәт активлыгын үстерү; 3)балаларда туганлык хисләре тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 40 бит
4 атна	Мин һәм кешеләр	1)балаларга кешенең үсеше турында күзаллаулар бирү, төрле яшәтәге һәм җенестәге кешеләрне аерырга өйрәтү; кешеләрнең бер-берсеннән аерылып торышын (яше, җенесе белән генә түгел, ә характер үзенчәлекләре, киеме, шөгыле белән дә аерылуын) аңлату; 2)сөйләмнәрен, логик фикерләүләрен үстерү; 3)әйләнә-тирәгә яхшы мөнәсәбәт тәрбияләү.	Ф.В. Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 43 бит
Ноябрь 1 атна	Мин – үзем өчен ин кадерле кеше	1)балаларга кешенең үсеше турында күзаллаулар бирү, кешеләрнең бер-берсеннән аерылып торышын (яше, җенесе, характер үзенчәлекләре, киеме, шөгыле белән аерылуын) аңлату; 2) сөйләмнәрен, логик фикерләүләрен үстерү; 3) әйләнә-тирәгә яхшы мөнәсәбәт тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж.Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 47 бит
2 атна	Минем шәһәрәм,	1)балаларны туган шәһәр белән таныштыруны дәвам итү; шәһәрнең тарихы, Татарстан	Ф.В. Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова

	минем ватаным Минем данлыклы шәһәрәм	Республикасы турында белеем бирү; 2)балаларның кабул итүләрен, игътибарын, диалоглы сөйләмен үстерү; 3)балаларда туган шәһәр белән горурлану хисләре, төзүче һөнәренә хөрмәт тәрбияләү.	И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 49 бит
3 атна	Минем туган илем- Рәсәй	1)балаларда туган ил, аның тарихы, флаг(эләм) турында күзаллаулар формалаштыру; 2)балаларның кабул итүләрен, сүзләрен, кыска фразаларны ачык әйтү осталыгын, игътибарын үстерү; 3)балаларда туган илгә мэхәббәт, төгәллек тәрбияләү.	Ф.В. Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 51 бит
4 атна	Яңа ел бәйрәме Кар кызы, кар бөртеге бездә кунакта	1)Яңа ел уңаеннан балаларның тирә-юнь турындагы күзаллауларын киңәйтү, курчак киёмнәренен билгеләре белән таныштыруны дәвам итү; төзү детальләрен аеру һәм атауны (куб, пластина, кирпеч, борыс) ныгыту, аларны төзүдә кулланырга өйрәтү; 2)балаларның игътибарын, хәтерен, диалоглы сөйләмен, төзү материаллары белән эшләү осталыгын үстерү; 3)балаларда Яңа ел бәйрәме уңаеннан яхшы кәеф, шатлык хисләре булдыруга шартлар тудыру, курчакларга карата кайгыртучанлык хисләре тәрбияләү.	Ф.В. Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 54 бит
Декабрь 1 атна	Яңа ел уенчыклар ы	1)балаларны Яңа ел бәйрәмен каршыларга әзерләү, чыршы уенчыклары белән таныштыру, пияладан ясалган уенчыкларның, предметларның билгеләрен ачыклау (үтә күренмәле, төсле, шома, салкын, ватылучан); 2)балаларның сенсор сәләтләрен һәм кызыксынуын, күзәтүчәнлеген үстерү; 3)чыршы уенчыкларына сак караш тәрбияләү.	Ф.В. Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 56 бит
2 атна	Яңа ел килә	1)балаларда Яңа ел бәйрәме турында белемнәр формалаштыруны дәвам итү; сенсор билгеләре буенча бер төрле предметларны төркемгә берләштерү осталыгын ныгыту; 2)балаларның чыршы уенчыкларының төсен, формасын, зурлыгын, кулланылышын билгеләү, диалоглы сөйләмен, сорауларга жөмлә белән жавап бирү осталыгын, хисси тәҗрибәсен, кабул итүләрен үстерү; 3)балаларда Яңа ел бәйрәме уңаеннан яхшы кәеф, шатлык хисләре уяту.	Ф.В. Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 58бит

3 атна	Киёмнең үткәне һәм бүгенгесе	1)балаларны киёмнең билгеләнеше һәм функцияләре белән таныштыру; киём материалы һәм анын куллану ысулы арасындагы бәйләнеше урнаштырырга өйрәтү; 2)балаларның игътибарын, хәтерен, диалоглы сөйләмен, кызыксынуын, ижади сәләтләрен үстерү; 3)балаларда зәвык тәрбияләү.	Ф.В. Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 61бит
4 атна	Хуш киләсен, карлы кыш!	1)балаларның кыш, Яңа ел турындагы белемнәрен тирәнәйтү, сөйләмнең грамматик төзелешен камилләштерү; 2)кабул итүне, игътибарны, сүзлек байлыгын, бәйләнеше сөйләмне үстерү; 3)биремнәрен үтәүгә кызыксыну тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 64бит
5 атна	Миләш һәм балан жыләкләре	1)балаларның Яңа ел турындагы күзаллауларын киңәйтү; үсемлекләренң жимешләре, аларның табигатьтәге һәм кеше тормышындагы роле белән таныштыру; 2)танып белүгә кызыксыну үстерү, сүзлекне баету һәм активлаштыру; 3)кошларга ярдәм итү теләге тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 68бит
23.01.19	Кыш. Кыш билгеләре	1)балаларның кыш турындагы белемнәрен ныгыту; 2)балаларның күрсәтмә образлы фикерләвен үстерү; 3)туган табигатькә мөхәббәт һәм эстетик хисләр тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез,71бит
Январь 2 атна	Кар бабай	1)балаларның кышкы күренешләр турындагы күзаллауларын киңәйтү; геометрик фигураларның түгәрәкнең, өчпочмакның атамасын ныгыту; детальләрен зурлыгы буенча чагыштырырга өйрәтүне дәвам итү; 2)балаларның кабул итүләрен, игътибарын, фикерләвен үстерү; 3)балаларда уңай эмоциональ халәт булдыру, эстетик хисләр тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 74бит
3 атна	Жән лекләре кышкы урманда кышкы эзәрләнә	1) балаларны жәнлекләренң кышкы табигатьтә яшәү рәвеше белән таныштыруны дәвам итү; 2) балаларның грамматик яктан дөрес сөйләмен үстерү; 3) балаларда тере табигатькә карата кызыксыну тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 76, 79 бит

Февраль 1 атна	Ватанны саклаучыл ар көне. Без солдатлар	1) балаларны Ватанны саклаучылар көне белән таныштыру; солдат, очучы, дингезче, очкыч, вертолёт, кораблы сүзләре хисабына сүзлек байлыгын активлаштыру; 2) балаларның хәтерен, бәйләнешле сөйләмен, кызыксынуын үстерү; 3) балаларда очучы, дингезче, хәрбиләр һөнәренә хөрмәт, патриотик хисләр тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 83 бит
2 атна	Безнең армия	1) балаларда илне саклаучы сугышчылар турында күзаллау формалаштыру; 2) балаларның сорауга тулы фразалар белән җавап бирү осталыгын , кызыксынуын үстерү; 3) хәрбиләр һөнәренә хөрмәт, патриотик хисләр тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 87 бит
3 атна	Бакчабызны ң балта остасы	1) балаларны олылар хезмәте белән таныштыруны дәвам итү, хезмәт кораллары турындагы белемнәрен ныгыту; 2) балаларның сорауга тулы фразалар белән җавап бирү осталыгын , кызыксынуын үстерү; 3) өлкәннәр хезмәтенә хөрмәт тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 90 бит
Март 1 атна	8 март Музыка житәкчесен дә кунакта	1) балаларның эниләр бәйрәме, эниләре турындагы белемнәрен киңәйтү; музыка житәкчесенең бербөтен образын тудыру; 2) балаларның хәтерен, бәйләнешле сөйләмен, кызыксынуын, сүзлекне үстерү; 3) балаларда эниләргә, музыка житәкчесенә карата ихтирам, хөрмәт тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 93 бит
2 атна	Әнием турында сөйлим	1) бәйрәмнәр белән таныштыруны дәвам итү; 2) балаларның кабул итүләрен. куелган сорауларга кыска жөмлә белән җавап бирү осталыгын, игътибарын үстерергә. 3) төрле һөнәр кешеләренә һәм эниләр хезмәтенә карата кызыксыну, хөрмәт тәрбияләргә.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 96 бит
3 атна	Халык жәүһәрләре Савыт - саба	1) татар авылы көнкүреше белән таныштыру; хәзерге һәм элекке заманда кулланылган савыт-саба турындагы белемнәрен ныгыту; 2) балаларның кабул итүләрен. куелган сорауларга кыска жөмлә белән җавап бирү осталыгын, игътибарын үстерергә; 3) татар халкының көнкүреш предметларына кызыксыну тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 98 бит

Апрель 1 атна	Яз Кар бабай язны эзли	Балаларның ел фасыллары, кыш, яз билгеләрен ныгыту; табигать күренешләре һәм алар арасындагы бәйләнеш турындагы күзаллауларн формалаштыру, «кояш», “кошлар”, “умырзая чәчәге”, “жир казый”, “орлык чәчә” кебек сүзләр хисабына сүзлек байлыгын активлаштыру.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 101 бит
2 атна	Яз бүләкләре	Балаларның яз, аның билгеләре турындагы белемнәрен, “бер”, “күп” төшенчәсен куллануларын ныгыту; бишкә кадәр санарга өйрәтү, “киң”, “тар”, “яңгыравык”, “күңелле”, дигән сүзләр хисабына сүзлекләрен активлаштыру; табигать күренешләре һәм алар арасындагы бәйләнешләрне аңлатуны һәм яз көне башкарыла торган эш турында күзаллауларын формалаштыруны дәвам итү	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 105 бит
3 атна	Яз килә, яз!	Балаларның яз, аның айлары, билгеләре турындагы белемнәрен ныгыту, эшчәнлектә кулланган сүзләр хисабына сүзлек байлыгын активлаштыру; табигать күренешләре һәм алар арасындагы бәйләнеш турындагы күзаллауларын формалаштыруны дәвам итү. Балаларның игътибарын, хәтерен, кызыксынуын, фикерләвен, хәтерен кабул итүләрен үстерү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 109 бит
4 атна	Жиңү бәйрәме. Жиңү бәйрәме	Балаларның Жиңү көне турындагы күзаллауларын формалаштыру; сугышчыларның батырлыгы турында сөйләү; кайбер хәрби һөнәрләр (диңгезчеләр, танкчылар, очучылар, чик сакчылары) белән таныштыруны дәвам итү; балаларны сорауга тулы фразалар белән җавап бирүосталыгын, игътибарын, кызыксынучанлыгын үстерү; хәрбиләр һөнәренә хөрмәт, горурлык хисе тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 112, 116 бит
Май 1 атна	9 майны каршылап	Балаларның жиңү көне турындагы күзаллауларын формалаштыруны, хәрби һөнәрләр, аларның баш киёмнәре белән таныштыруны дәвам итү. Сугышчыларның батырлылары турында сөйләү. Хәрби техника турында белемнәрен киңәйтү. Хәрби һөнәрләргә, ветераннарга карата хөрмәт, патриотлык, горурлык хисләре тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 118 бит

2 атна	Жэй Чәчәкләр	Балаларны жэйге табигатътәге үзгәрешләр, чәчәкләрнең характерлы билгеләре белән таныштыруны дәвам итү; сорауларга тулы жәенке жөмләләр белән жавап бирү осталыгын, логик, образлы фикерләүләрен, хәтерен, вак моториканы үстерү; чәчәкләргә карата сак караш тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 120 бит
3 атна	Үрдәк бәбкәсе Бак- Бакны тасвирлау	Уенчыкны эзлекле тасвирлап, кечкенә хикәя төзәргә өйрәтүне дәвам итү; бәйләнәеле сөйләм теленкабул итүләрен, игътибарларын үстерү; хикәя төзәргә кызыксыну тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 123 бит

Файдаланылган методик кулланма

1. Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова, И.Ж. Хәбибуллина «Туган телдә сөйләшәбез».
2. Ф.Ф. Юсупова, З.Ф.Камалова, Р.А.Борһанова. Гөлбакча. (Хрестоматия для татарских детских садов) . Казань: Татарское кн. Издательство, 1990.

Конструкцияләү /Төзү/ режим моментында

Ел ахырында үзләштереләргә тиешле белем һәм күнекмәләр

- Төзелеш детальләрен конструкцияләү үзәнчәлекләренә карап куллану.
- Тәрбиячә әйткән бирем буенча, корылмаларны төрлечә үзгәртү.
- Турыпочмаклы кәгазь битен ургалай бөкли белү.

Эшчәнлекнең тематик планы

№	Тема	Бурычлар	Методик кулланма
1	Йорт	1.Ясап куелган эзер төзелешкә анализ ясау; 2.Төзү материалларының исемен әйтү; 3.Дәрәс итеп төзәргә өйрәтү.	Л.В. Куцакова

2	Коймалар	1.Төзелгән корылманы анализларга өйрәтү; 2.Аерым детальләрнең исемнәрен атау, төсләрне сөйләмдә куллану; 3.Балаларның төзү осталькларын арттыру.	Л.В. Куцакова
3	Капка ясау	1.Уенчык капка ясый белү; 2.Биек тәбәнәк сүзләрне аңлый белү,; 3. Балаларны төзү материалларының детальләр белү, аларны аера белүне, исемләп әйтү һәм кирәк урынга куллана белүне өйрәтүне дәвам итү.	Л.В. Куцакова
4	Сарайлар һәм гаражлар	1.Балаларны төзү материалларының детальләр белү, аларны аера белүне, исемләп әйтү һәм кирәк урынга куллана белүне өйрәтүне дәвам итү; 2.Балаларның төзү осталькларын арттыру; 3.Үзе төзегән төзелешләр белән уйнарга күнектерү.	Л.В. Куцакова
5	Үз машинага гараж	1.Бирелгән уенчык размерына ярашлы төзелеш ясый белү; 2.Озын, алда, артта, уңда, сулда сүзләр белү; 3.Дәрәҗәсиз төзү өйрәтү	Л.В. Куцакова
6	Жанлекләргә өй ясау	1.Балаларны конструктивлек үзгәртүләре (формасы, ныклыгы, зурлыгы); 2.Исәпкә алып корылмалар ясау өйрәтү; 3.Кирпеч, пластинкаларны вертикаль, горизонталь урнаштырып өй ясау өйрәтү	Л.В. Куцакова
7	Трамвай	1.Балаларны төзү алымнарына өйрәтүне дәвам итү; 2.Өстәмә сюжетлы уенчыклар куллану өйрәтүне дәвам итү; 3. Уен тәмамлангандан соң барлык әйберләрне урыннарына алып куярга гадәтләндерү.	Л.В. Куцакова
8	Вагончы	1.Мәйданчыкта уеннар оештыру вакытында балалар белән машиналар карау, аларның һәр өлешенең формасы турында сөйләшү; 2.Геометрик фигуралардан вагон төзү. 3.Корылма үзгәртүләрен анализларга: төп өлешләрне аера һәм зурлыклары, формалары буенча танып, бу аерым өлешләрнең бер – берсенә карата торышын (автомобильның кабинасы, кузовы, һ.б.) өйрәтү	Л.В. Куцакова
9	Эти һәм әниләр өчен махсус билет	1.Балаларны кәгазь белән һәм аның үзгәртүләре белән таныштыру; 2.Турыпчмаклы кәгазьне 2, 4кә бөкләргә өйрәтү; 3.Дәрәҗәсиз ясау күнектерү	Л.В. Куцакова

10	Өтигэ бүлэк итеп язылган китап	1.Балаларны кэгазь белэн һәм аның үзенчәлекләре белэн таныштыруны дәвам итү; 2.Турыпочмаклы кэгазьне 2, 4кэ бөкләргә өйрәтүне дәвам итү; 3.Дөрес итеп ясарга күнектерү.	Л.В. Куцакова
11	Төзүче материалдан күперләр	1.Төзү алымнарын ныгыту, искә төшерү; 2.Үрнәккә карап төзәргә өйрәтүне дәвам итү; 3.Сөйләм телен үстерү	Л.В. Куцакова
12	Эт йорты	1.Үткән шөгылләрдә алынган белемнәрне искә төшерү, төзү алымнарын ныгыту; 2.Уйлау сәләтен үстерү; 3.Мөстәкыйль төзисе килү теләген хуплау.	Л.В. Куцакова
13	Төрле күперләр төзү	1. Күперләр турында мәгълүмат биерү, аларның төп вазифасын аңлау, үрнәккә карап ясауны өйрәтү. 2.Төсләрне аерырга, әйтә белергә өйрәтүне дәвам итү; 3. Шатлану хисләре тудыру.	Л.В. Куцакова
14	Кэгазьдән вагон	1.Балаларны кэгазь белэн һәм аның үзенчәлекләре белэн таныштыру; 2.Турыпочмаклы кэгазьне 2, 4кэ бөкләргә өйрәтү; 3.Дөрес итеп ясарга күнектерү.	Л.В. Куцакова
15	Кэгазьдән манара	1.Геометрик фигуралар турында белемнәрен киңәйтү, манараны биеклеккә; 2.Озынлыкка һәм киңлеккә мөстәкыйль үзгәртергә өйрәтү; 3. Сүзлек запасын, сөйләм телен үстерү.	Л.В. Куцакова
16	Кэгазьдән гөмбә	1.Төзү материаллары белэн эшләргә өйрәнүне дәвам итү; 2.Детальләрне аера, әйтә белү; 3.Сүзлек запасын, сөйләм телен үстерү.	Л.В. Куцакова
17	Кэгазьдән урманчы	1.Балаларны төзү материалларының детальләрен кирәк урынга куллана белүне өйрәтүне дәвам итү; 2.Балаларның төзү осталыкларын арттыру; 3.Үзе төзегән төзелешләр белэн уйнарга күнектерү.	Л.В. Куцакова,
18	Кэгазьдән кош	1.Балаларны төзеп куелган үрнәкне анализ ясарга өйрәтү; 2.Сузу, шомарту, чеметү алымнарын искә төшерү; 3.Шатлану хисләре тудыру.	Л.В. Куцакова

Файдаланылган методик кулланма

1. Куцакова Л.В.. Конструирование и ручной труд в детском саду. М.: просвещение, 1990.

“Аралашу” белем бирү өлкәсе

“Аралашу” белем бирү өлкәсе эчтәлеге әйләнә-тирәдәге кешеләрнең үзара мөгамәләсенен конструктив ысул һәм чараларын үзләштерү максатын тормышка ашыруга юнәлтелә һәм белеб бирү бурычларын билгели.

Сөйләм үстерү+ матур әдәбият

Ел ахырында үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр

Балаларның тормыш тәжрибәсендә очрамаган предметлар һәм күренешләрне белдерүче сүзләр исәбенә сүзлек запасын арттыру.

Эмоциональ халәтне (ачулы, моңсу), этик сыйфатларны (хәйләкәр, юмарт), предметларның билгеләрен һәм үзенчәлекләрен белдерүче сүзләрен актив кулланышка керту. Антонимнарны сөйләмдә аңлап куллану; сүз ясагыч кушымчалар ярдәмендә яңа сүз ясалу очраklarын белү (тәм – тәмле, бакча-бакчачы, тоз-тозсыз һ.б.).

Авазларны дәрәс әйтү өстендә аңлап эшләү, сүздә беренче авазны аерып әйтә белү.

Сәбәп-нәтижә бәйләнешләренә төшенү.

Сөйләмдә тезмә һәм ияпченле кушма жөмлөләрне куллану.

Сюжетлы рәсемнәрнең эчтәлеге турында тулы, мәгъләле итеп сөйли белү; исем, өлкәннәр ярдәмендә, уенчыкны тасвирлап сөйләү үрнәкләрен кабатлау, таныш әсәрләрдән өзекләрен сәхнәләштереп сөйләү.

Бала фантазиясенә көчле үсешә нәтижәсе буларак, кеше ышанмаслык вакыйгалар уйлап чыгарып сөйләү.

Үз эшчәнлеген (уенда, көнкүрештә һәм башка эшгамәлләрдә) актив сөйләм белән бергә алып бару.

Эшчәнлекнең тематик планы

Дата	Тема	Бурычлар	Методик кулланма
Сентябрь 1 атна	Белем бәйрәме Безнең уенчыклар	1)балаларда предметларны тасвирлау; вак моториканы камилләштерү; исем, сыйфат кулланып, гади жөмлөләр төзүгә өйрәтү, предметлар атамасы, аларның өлешләрен атау, нинди материалдан ясалуы турында сөйләү хисабына сөйләмнәрен активлаштыру; “ш” авазын ныгыту; 2)балаларның кызыксынучанлыгын, игътибарын, хәтерен, фикерләвен үстерү;	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 133 бит

		3)балаларда уенчыкларга карата сакчыл караш,үзара дустанэ мөнэсэбэт тэрбиялэү	
3 атна	Көз «Песи балалары белэн» дигэн сюжетлы картина карау	1)балаларның көзге үзгэрешлэр турындагы белемнэрен ныгыту; сюжетлы картина персонажларын игътибар белэн карау; эчтэллек буенча сорауларга жавап бирү; ижадилык элементларын күрсэтү осталыгын формалаштыру; пси һәм аның балалары исемнэрен сөйлэмдэ куллану; жәнлеклэр гамэлен билгелэүче сүзлэр хисабына сүзлек запасын арттыру һәм активлаштыру; 2) балаларның игътибарын, кабул итүлэрен, хэтерен, сенсор сэлэтен, уен кагыйдэлэрен үтэү телэген үстерү; 3) псилэргэ карата сакчыл мөнэсэбэт, кайгыртучанлык тэрбиялэү.	Ф.В.Хэзрэтова, З.Г.Шэрэфетдин ова, И.Ж. Хэбибуллина Туган телдэ сөйлэшэбез 137 бит
Октябрь 1 атна	Мин-дөнъяның бер кешесе. Гаилэ	1) балаларда гаилэ эгъзасы буларак үзлэре турында күзаллаулар формалаштыру; кеше тормышында гаилэнең әһәмиятен күрсэтү. 2) үз гаилэ эгъзалары турында сөйлэү осталыгын, кабул итүлэрен, игътибарын, хэтерен үстерү; сөйлэмнең грамматик төзелешен камилләштерү; сүзлек байлыгын ныгыту; 3) гаилэ эгъзаларына карата хөрмэт, ярату, горурлык хислэре, ихтирам тэрбиялэү.	Ф.В.Хэзрэтова, З.Г.Шэрэфетдин ова, И.Ж. Хэбибуллина Туган телдэ сөйлэшэбез 140 бит
3 атна	Минем шәһәрәм, минем ватаным Синең куркынычсызлыгың- синең кулларда	1)балаларны куркынычсызлык кагыйдэлэре белэн таныштыру; тротуар, юлны аркылы чыгу урыны, машина юлы, куркынычсызлык каешы, регулировщик кебек яңа сүзлэр һәм сүзтезмэлэр хисабына сүзлек байлыгын үстерү; туган як , шәһэр, транспорт төрлэре турындагы белемнэрен ныгыту; 2) балаларның кызыксынуын игътибарын , хэтерен, фикерләвен үстерү; 3)балаларда дустанэ мөнэсэбэт, ярдэмләшү хисе тэрбиялэү.	Ф.В.Хэзрэтова, З.Г.Шэрэфетдин ова, И.Ж. Хэбибуллина Туган телдэ сөйлэшэбез 142 бит
Ноябрь 1 атна	Яңа ел бәйрәме Кыш бабай турында хикяэ төзү	1)тэрбияченең сүзле күрсәтмэлэре (схема) буенча күмэк хикяэ төзү күнекмэлэре формалаштыру; балаларны тэрбияче һәм яшьтэшлэре белэн ирекле аралашырга	Ф.В.Хэзрэтова, З.Г.Шэрэфетдин ова, И.Ж. Хэбибуллина

		<p>өйрөтүңө дэвам итү; 2)игътибарны, фантазияне сөйлөмдэ еш кулланыла торган исемнөрне, сыйфатларны, фигыльлөрне куллану, күмэк эшлэу осталыгын үстерү; 3)Яңа елга карата кызыксыну тәрбиялэу.</p>	<p>Туган телдэ сөйлөшөбөз 147 бит</p>
3 атна	Өкияти жәнлеклөрнең кышкы мажаралары	<p>1)тәрбияченең сүзлө күрсөтмөлөрө (схема) буенча күмэк хикэя төзү осталыгын формалаштыру; хайваннарны тасвирлаганда хаталарны табуга күнектөрү; 2)игътибарны, конкрет – образлы фикерлэүне, сөйлөмне, күмэк эшлэу осталыгын үстерү; 3)Яңа елга карата кызыксыну, хайваннарга карата сакчыл мөнөсөбөт тәрбиялэу.</p>	<p>Ф.В.Хэзрөтова, З.Г.Шәрәфетдинова, И.Ж.Хәбибуллина Туган телдэ сөйлөшөбөз 149 бит</p>
Декабрь 1 атна	Чыршыкай-купшыкай	<p>1)Яңа ел бэйрөме, чыршы турында күзаллаулар формалаштыруны дэвам итү. 2)сөйлөмнең грамматик төзелешен камиллөштөрү, хикэя төзү осталыгын, кабул итүлөрөн, хэтерен, игътибарын,бармаклар моторикасын үстерү; 3)күтөрөнке кээф атмосферасын тудыру.</p>	<p>Ф.В.Хэзрөтова, З.Г.Шәрәфетдинова, И.Ж.Хәбибуллина Туган телдэ сөйлөшөбөз 151 бит</p>
3 атна	Кыш Ап-ак тунлы кыш	<p>1)балаларның кыш турындагы белемнөрөн киңөйтү; танып белү һәм эзлөнүгө омтылыш формалаштыру; «аста», «өстө», «төбөндө» һәм эшчәнлектө кулланган башка фразалар; чагыштыру сыйфатлары хисабына сүзлек запасын активлаштыру, «у» авазын ныгыту; 2)балаларның игътибарын, хэтерен,фикерлөвен, бэйлөнөшлө сөйлөм телен үстерү; 3)балаларда кызыксыну,бердәм хезмөт хислөрө тәрбиялэу.</p>	<p>Ф.В.Хэзрөтова, З.Г.Шәрәфетдинова, И.Ж.Хәбибуллина Туган телдэ сөйлөшөбөз 153 бит</p>
Январь 2 атна	Кыргый хайваннар	<p>1)кыргый жәнлеклөр турындагы күзаллауларформалаштыруны дэвам итү; 2)сөйлөмнең грамматик төзелешен камиллөштөрү; хикэя төзү осталыгын, игътибарын,кабул итүлөрөн үстерү; 3)кыргый хайваннарга карата кызыксыну уяту</p>	<p>Ф.В.Хэзрөтова, З.Г.Шәрәфетдинова, И.Ж.Хәбибуллина Туган телдэ сөйлөшөбөз 157 бит</p>
Февраль 1 атна	Ватанны саклаучылар	<p>1)балаларның хәрби һөнөрлөр һәм аларның төрлөрө, хәрби техника турында белемнөрөн</p>	<p>Ф.В.Хэзрөтова, З.Г.Шәрәфетдин</p>

	көне Хәрби һөнәрләр	формалаштыру; исем, сыйфат кулланып гади жөмлөләр төзөргә өйрөтү; 2) балаларның кызыксынуын, игътибарын, хәтерен, хәрәкәтен, фикерләвен үстерү; 3) балаларда хәрби һөнәрләргә хөрмәт тәрбияләү.	ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 159 бит
3 атна	Очучылар	1) балаларны очкычның (самолетның) өлешләрен, зурлыгын, формасын аерырга һәм атарга өйрөтүне, исемнәрне сыйфатлар белән яраклаштыру күнекмәләре формалаштыруны, [у] сузык авазын әйтүдә күнектерүдә дәвам итү; 2) балаларның нинди? кайда? кая? нәрсә? сорауларына тулы фразалар белән җавап бирү осталыгын, игътибарын, танып белүләрен, кызыксынуын үстерү; 3) төрле гаскәр төрләренә, очучы һөнәренә хөрмәт, патриотик хисләр тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 162бит
Март 1 атна	Иң яхшы әти (Йомгаклау чарасы)	1) сәнгать эсәрләре аша балаларның сөйләм культурасын, татар халкының әдәби эсәрләрен белү теләге формалаштыру; сөйләм нормаларын үзләштерү; 2) татар җыр-биюләренә соклану, алар белән кызыксыну теләкләрен үстерү; 3) ана телендә аралашырга теләк уяту; үз гаилән, әти-әниен белән горурлану хисе тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 165 бит
3 атна	8 Март Әниләр бөйрәме	1) балаларның әниләр бөйрәме турындагы мәгълүматларын киңәйтү; әниләр турында тасвирлау хикәясә сөйләргә өйрөтү; 2) балаларның игътибарын, кабул итүләрен, хәтерләрен, фотография кулланып, эзлекле сөйләүләрен үстерү; 3) әниләргә мөхәббәт һәм аларга ярдәм итү теләге тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 169 бит
Апрель 1 атна	“Эт көчәкләр белән” дигән картина буенча хикәя төзү	1) сюжетлы картинаның персонажларын игътибар белән карау, эчтәлегә буенча сорауларга җавап бирү, тәрбиячә белән бергә сөйләү осталыгын формалаштыру; эчтәлекне сөйләгәндә ижадилык элементларын кулланырга ярдәм итү; сөйләмне сыйфатлар кулланышына баеп; 2) балаларның игътибарын, күрү хәтерен,	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 171 бит

		тыңлау осталыгын, танып белүлөрөн, кызыксынуларын үстерү; 3)йорт хайваннарына карата кызыксынуларын үстерү.	
3 атна	Халык жәүһәрләр Бияләй һәм перчатка	1)татар халкының кул эшләрә белән таныштыру; тәрбияченең сөйләмен аңларга, сорауларга жавап бирергә өйрәтүне дәвам итү; 2)сенсор культураны, сүзлек байлыгын, сөйләмнең грамматик төзелешен үстерү; 3)халкыбызның кул эшләрә белән кызыксыну, чисталык,пөхтәлек, тырышлык,киемнәргә сакчыл караш тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 173 бит
Май 1 атна	Яз. Аюнын язгы мажаралары	1)балаларны исем, сыйфат кулланып гади жөмләр төзәргә өйрәтү; язның төп билгеләрән ныгыту; баларнын сузлек запасын киңәйтү; 2)балаларнын кызыксынуын, игътибарын, хәтерән, фикерләвен устеру; 3)балаларда табигатька сакчыл караш, дустанә мөнәсәбәт тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 176 бит
3 атна	Урман кулендә	1)балаларнын (с), (з), (у), (ш) авазларын дәрәс әйтуләрән ныгыту, (ж) авазынын артикуляциясен исләрәнә төшерү; язны ң төп билгеләрә, айлары, табигать куренешләрә турындагы белемнәрән ныгыту; 2)баларнын кызыксынуын, хәтерән, логик фикерләвен, вак моторикасын устеру; 3)балаларда табигатька сакчыл караш, дустанә мөнәсәбәт тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 179 бит
	Жину рэйрәме. Транспорт	1)балаларнын транспорт төрләрә белән таныштыруны дәвам итү; бер транспорт төре турында тасвирлау хикәясә төзәргә өйрәтү; 2)балаларнын диалоглы сөйләмнәрән, конкрет-образлы фикерләвен, кызыксынуын, сузлек запасын устеру; 3)ветераннарга карата хөрмәт, горурлану хисләрә һәм коллективта эшләу теләгә уяту; унай атмосфера тудыру.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 183 бит
	Жэй. Божәкләр	1)балаларны божәкләр турындагы кузаллауларын формалаштыруны дәвам итү; 2)сөйләмнең грамматик төзелешен	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж.

		камилләштерү; сузлекне кинәйту; 3)бөжәкләргә карата сакчыл караш тәрбияләү.	Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 186 бит
	Чәчәкле жәй	1)жәй ел фасылына хас билгеләр белән таныштыруны дәвам иту; 2)сөйләмнең грамматик төзелешен формалаштыру, предметлы картиналар буенча «Жәй» темасына хикәя төзү осталыгын устерү; 3)тырышып шөгылләнү теләге тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез 188 бит

Файдаланылган методик кулланма

1. Хәзрәтова Ф.В., Шәрәфетдинова З.Г., Хабибуллина И.Ж. Туган телдә сөйләшәбез. – Казан: Фолиант, 2013
2. Закирова, К.В. Эткәм – әнкәмнең теле: тәрбия эше рус телендә алып барыла торган балалар бакчаларында өйрүче татар балаларын ана теленә өйрәтү буенча кулланма. / К.В.Закирова, С.М. Гаффарова, - Казан: Мәгариф, 1997.
3. Р. Борһанова. Туган як табигате белән таныштыру. Казан.: ИУУ РТ. 1998.
4. Ф.Ф. Юсупова, З.Ф.Камалова, Р.А.Борһанова. Гөлбакча. (Хрестоматия для татарских детских садов) . Казань: Татарское кн. Издательство., 1990.
5. Балачак аланы: татар балалар балалар бакчасы тәрбиячеләре өчен хрестоматия. – Казан: РИЦ, 2012.

“Матур әдәбият уку” перспектив план

Ел ахырында үзләштерелгә тиешле белем һәм күнекмәләр

Аерым бер әдәби әсәрне тыңлыйсы килү теләген әйтә белү.

Балалар китапларының иллюстрацияләрен кызыксынып карау.

Яраткан әкиятне атый белү, ошаган шигырьне яттан сөйли алу; уен вакытларында санамыш ярдәмдә уенны алып баручыны сайлау (өлкәннәр күзәтүе астында).

“Әсәр ошадымы?”, “Әсәрдә бигрәк тә кем ошады һәм ни өчен?”, “Кайсы өзекне кабат укырга?” кебек сорауларга аңлап җавап бирү.

Эшчәнлекнең тематик планы

№	Тема	Бурычлар	Файдаланылган әдәбият	Үткөрү вакыты
1	Белем бәйрәме. Ә.Хәсәновның «Балалар бакчасында» хикәясен уку	Хикәянең эчтәлеген игътибар белән тыңлау, эчтәлек буенча сораулар бирү, сөйләм телен үстерү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 198 бит	Сентябрь 1 атна
2	Г.Лотфинын «Ул бакчаны ярата»	Балаларның сорауларга җавап биру осталыгын ныгыту, шигырьнен	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин	3 атна

	шигырен уку	аерым сузларен айтергэ мөмкинлек биру.	ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 200 бит	
3	Көз. Л. Леронның «Яфрак бәйрәме» шигырен уку	Балаларны шигырьнең эчтәлеге белән таныштыру, көзгә табигатьтәге үзгәрешләрне күрә белергә өйрәтү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 202 бит	Октябрь 1 атна
4	Г.Гомәрнең «Аю Әппәс» әкиятен уку	Балаларга әкиятнен эчтәлеген истә калдырырга ярдәм иту, сузлек байлыгын арттыру, баларда бергә шөгелләнү тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 204 бит	3 атна
5	Мин дөнъянын бер кешесе. Б.Рәхмәтнең «Бакчага киләчәк» шигырен уку. Һөнәрләр турында сөйләшү.	Хөнәрләр белән таныштыру, Игътибарны, сөйләмне, хәтерне устеру, хөнәрләргә хөрмәт тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 207 бит	Ноябрь 1 атна
6	Минем шәһәрәм, минем ватаным. Ә.Рәшитнең “Кояшлы ил” шигырен уку	Балаларның шигырьнең эчтәлеген аңларга булышу, Татарстан Республикасы турында белемнәрен ныгыту, патриот хисләрне тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 210 бит	Затна
7	Яна ел бәйрәме. Хәйдәрнең “Керпе туны” әкиятен уку	Балаларны әсәрнең эчтәлеге белән таныштыру; сорауларга дәрәс жавап бирү осталыгын камилләштерү, тәрбияче артыннан аерым сүзләрен, фразаларны кабатларга мөмкинлек бирү; бәйләнешле итеп сөйләргә өйрәтү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 213 бит	Декабрь 1 атна
8	М.Файзуллинан ың «Кыш бабай»	Яңа ел бәйрәме турында әңгәмә кору, кыш бабай турында шигырь уку, истә	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин	3 атна

	шигырен ятлау	калдыру, ятлау.	ова, И.Ж, Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 215 бит	
9	Ә.Кариның «Кыш» шигырен уку	Балаларны шигырь бәлән таньштыру, резинанын сыйфатлары хәм узлеге белән таньштыру, сузлек байлыгын устеру.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж, Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 217 бит	Январь 1 атна
10	Кыш. Хәйдәрнең “Керпе туны”. әкиятенң эчтәлеген сөйләү	Балаларны әсәрнең эчтәлегенә белән таньштыру; сорауларга дәрәҗә бирү осталыгын камилләштерү, тәрбиячә артыннан аерым сүзләренә, фразаларны кабатларга мөмкинлек бирү; бәйләнешле итеп сөйләргә өйрәтү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж, Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 219 бит	3 атна
11	Ватанны Саклаучылар көне. К.Булатованың “Солдатлар” шигырен уку	Әдәби әсәр аша Ватанны саклаучылар көне белән таньштыруны дәвам итү; шигыренң эчтәлеген балаларның аңына житкерү, куелган сорауларга җавап бирүне камилләштерү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж, Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 222 бит	Февраль 1 атна
12	8 Март. Д. Хәбибуллинаны ң “Бүләк” шигырен уку	Балаларның кабул итүләрен, хәтерен, игътибарын, сөйләмдә ирекле аралашуларын, башкаларга аңлаешлы итеп җавап бирү осталыгын үстерү; әниләргә хөрмәт, ярату хисе тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж, Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 224 бит	3 атна
13	Халык жәүһәрләре. Без әкият яратабыз	Халык авыз иҗаты әкиятләре белән таньштыруны дәвам итү; Сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү; диалоглы сөйләмне камилләштерү; балаларда чисталык, пөхтәлек, узара ярдәм, яхшылыкка омтылу теләге тәрбияләү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж, Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 227 бит	Март 1 атна
14	К. Ушинский- Ның «Хайваннар бәхәсе»	Балаларның сорауларга җавап бирү осталыгын ныгыту; сюжетның эзлеклелеген истә калдырырга ярдәм итү; әсәрне игътибар белән аңлап	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж, Хәбибуллина	3 атна

	эсәрен уку	тыңларга өйрәтүне дәвам итү.	Туган телдә сөйләшәбез, 230 бит	
15	Ә.Рәшитнең “Кояшлы ил” шигырен яттан өйрәнү	Балаларның шигыренә эчтәлеген аңларга булышу, сәнгатьле итеп сөйләргә өйрәтү; кайбер сүзләрнең (ашлык, кыр, күк) мәгънәсен аңлату, үзенчәлекләрен күрергә өйрәтү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 232 бит	Апрель 1 атна
16	“Тавык, Твчкан, Көртлек” татар халык әкиятен сөйләү	Балаларга әкиятнең эчтәлеген аңларга булышу, персонажларның гамәлләрен анализлау сәләтен формалаштыру; конкрет - образлы фикерләвен, физик сыйфатларын үстерү; татар халык әкиятләренә уңай мөнәсәбәт тәрбияләү	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 235 бит	3 атна
17	“Күбәләкләр ничек килеп чыккан?” филиппин халык әкиятен уку	Әкиятнең эчтәлеген кабул итәргә һәм аңларга өйрәтү; жәй турында белемнәрен ныгыту; балаларның кабул итүләрен, хәтерен, сүзлек байлыгын, әкиятнең эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирү осталыгын үстерү.	Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдин ова, И.Ж. Хәбибуллина Туган телдә сөйләшәбез, 237 бит	Май 1 атна

Файдаланылган методик кулланма

1. Туган телдә сөйләшәбез: методик әсбап / Ф.В.Хәзрәтова, З.Г.Шәрәфетдинова, И.Ж. хәбибуллина. – Казан: Инновацион технологияләр үзәге. - 2013. – 256 б.
2. К.В.Закирова Балачак аланы. Балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм эти – әниләр өчен хрестоматия. - Казан: РИЦ нәшрияте, 2011

“Ижади сәнгать” белем бирү өлкәсе

“Ижади сәнгать” белем бирү өлкәсе эчтәлеге балаларда әйләнә-тирәдәге ма-турлыкка кызыксыну уятуны һәмүз-үзләрен күрсәтү ихтыяжларын канәгать-ләндерүне формалаштыру максатларын тормышка ашыруга юнәлтелә һәм белем бирү бурычларын билгели.

Рәсем ясау

Ел ахырына үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр

- Предмет – күренешләренә карандаш, буяулар, фломастерлар, төсле акбурлар кулланып сүрәтләү, төсләренә дәрәс сайлап, пөхтә итеп буяу;

- Бер рәсемдә берничә предметны берләштереп, катлаулы булмаган сюжет төзү.

Дымково, Филимоново уенчыкларынын ачык чагылышлы сүрәтләү чараларын курсәтә белү, китап иллюстрацияләре белән кызыксыну.

Эшчәнлекнең тематик планы

№	Тема	Бурычлар	файдаланылган әдәбият	Үткәрелү вакыты
1	Жәй турында рәсем ясау	Балаларны күргәннәрен бер рәсемдә бер эчтәлеккә берләштереп сүрәтләргә өйрәтү. Пумала белән дәрәс эш итүне, суда юуны ныгыту. Рәсемнең эчтәлегенә карап предметларны дәрәс итеп урнаштыра белергә өйрәнү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 45 бит	Сентябрь 1 атна
2	Алмалар жигешкән чак	Балаларга агач ясарга өйрәтүне дэвам итү: кәүсәсен, төрле якка үскән озын һәм кыска ботакларын. Карандаш белән ясау ысулларын ныгыту. Рәсемне олы итеп бөтен биткә ясарга өйрәтү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 46 бит	2 атна
3	Матур чәчәкләр	Балаларда күзәтүчәнлекне үстерү, ясау өчен предметны сайлый белергә өйрәтү. Пумала һәм буяулар белән эш итү күнекмәләрен ныгыту, эстетик тәрбия бирү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 48 бит	3 атна
4	Балалар теләге буенча рәсем ясау	Уң кулда пумаланы дәрәс тота белергә өйрәтүне дэвам итү. Рәсемнәренә карап матурларын сайлый белү. Төсләренә аера белергә өйрәтү, уйлау сәләтләрен үстерү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду.	4 атна
5	Алтын көз	Балаларны көз аена хас булган рәсемнәр сүрәтләргә өйрәтү. Техник рәсем ясау алымнарын ныгыту. Пөхтәлеккә тәрбияләү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 49 бит	Октябрь 1 атна
6	Әкияти агач	Рәсемдә әкияти образны сүрәтләргә өйрәнү; агач ясауны камилләштерү; дәрәс итеп буярга өйрәтү, матурлыкны күрә белүне тәрбияләү	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 50 бит	2 атна

7	Альпяккыч бизэу	Тар кәгазьдә гади бизәкләр төзерг өйрәтү. Төс һәм төсмерләрен сурәтләү күнекмәләрен үстерү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 51 бит	3 атна
8	Төрле төстәге шарлар	Түгәрәк һәм озынча түгәрәк формаларны ясау күнекмәләре белән танышуны дәвам итү; охшаш һәм аермалы якларын табу; яхшы курсәткечләргә омтылыш тәрбияләү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 55бит	4 атна
9	Гади һәм алтын йомыркалар	Эчке форманы, «үткен» төшенчәләрен белү. Овал формаларында рәсем ясарга өйрәтүне дәвам итү. Дөрес буялырга күнегүләр, рәсемнәр. Эчтәлекне тасвирлау.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 53бит	Ноябрь 1 атна
10	Свитер бизэу	Татар халык орнаменты белән таныштыруны дәвам итү. Декоратив бизэу элементлары: ләлә чәчәге, яфрактарны рәсемгә төшерү. Мөстәкыйльлелек тәрбияләү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 55бит	2 атна
11	Кечкенә гном	Балаларны рәсемдә бәләкәй кеше образы ясарга өйрәтү, кеше рәсемен сүрәтләгәндә аның өлешләрен дөрес урнаштыру: түгәрәк башы, конуска ошаган күлмәк, конуслы колпачек, туры кулы, зурлыклары буенча нисбәтләрен дөрес күрсәтә белү. Буяулар белән рәсем ясауны ныгыту. Эзер рәсемнәргә дөрес бәя бирү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 56 бит	3 атна
12	Үз теләген белән рәсем ясау	Рәсемнең темасын сайлап алырга һәм башланган эшендә ахырына житкерергә өйрәтү. Каләмне дөрес итеп тотып, рәсемнең кечкенә өлешләрен дөрес итеп буярга күнектерү. Эстетик күзаллау тәрбияләү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 57 бит	4 атна
13	Аквариумда балыклар	Төрле юнәлештә йөзгән балыклар ясау, аларның формасын,	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной	Декабрь 1 атна

	Йөзә	канатларын, көйрыгын дәрәс күрсәтү. Мөстәкыйльлек тәрбияләү	деятельности в детском саду. 58 бит	
14	Кар кызы	Кар кызын тун белән сүрәтләргә өйрәтү. Гади формаларны ясауны ныгыту; бөтен биткә ясау.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 59 бит	2 атна
15	Яңа елга котлау открыткасы	Мөстәкыйль рәвештә рәсемнең эчтәлеген уйларга өйрәнү. Пумала һәм буяулар белән чиста, дәрәс эш итәргә өйрәтүне дәвам итү. Балаларда мөстәкыйльлек һәм инициатива тәрбияләү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 60 бит	3 атна
16	Безнең бизәлгән чыршы	Балаларны рәсемнәрдә бизәлгән чыршы ясарга өйрәтү; чыршының ботакларын аска каратып ясау. Төрле төстәге буяулар кулланып ясауны дәвам итү. Матурлыкны күрәргә өйрәтү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 60 бит	4 атна
17	Кыш көне кечкенә чыршыга салкын	Балаларны рәсемдә гади сюжет ясарга һәм рәсемнәрендә төп эчтәлекне ачарга өйрәтү. Краска, пумала белән чиста эшләргә өйрәтүне дәвам итү. Балаларның күзаллауларын үстерү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 61 бит	Январь 2 атна
18	Ботаклары асылынган агач	Балаларны нечкә һәм юан ботаклары ясаган вакытта каләм ярдәмендә төрле басым белән басып ясарга кирәклеген аңлату. Яхшы нәтижеләргә ирешергә өйрәтү. Балаларның күзаллауларын үстерү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 62 бит	3 атна
19	Кульяулык бизәү (декоратив рәсем)	Балаларны татар халык бизәкләре, нәкышләре белән таныштыруны дәвам итү. Буяу белән нокталар, тамчылар, яфраклар, чәчәк элементлары ясарга өйрәтү. Рәсем ясарга теләк тәрбияләү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 64 бит	4 атна
20	Флажоклар белән тасма бизәү	Балаларны турыпочмаклы эйберләр ясарга, аларны буяу белән пөхтә итеп буярга һәм гади композицияләр уйлап табарга өйрәтү. Матурлыкны күрәргә өйрәтү. Эстетик сиземләү тәрбияләү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 65 бит	Февраль 1 атна
21	Бии торган	Балаларны гади чагыштырулар	Т.С.Комарова Занятия	2 атна

	кыз	белән кеше фигурасы: башы кечерәк, гәүдә өлешен зурырак итеп ясарга өйрәтү. Рәсемнәрендә катлаулы булмаган хәрәкәтләр ясау алымнарын ныгыту. Пөхтә итеп эшләргә өйрәтүне дәвам итү.	по изобразительной деятельности в детском саду. 66 бит	
22	Матур кошчык	Балаларны овал формасы кулланып кошчык рәсеме ясарга өйрәтү; аның каурыйларын дәрәс тасфирлау. Пумала һәм буяулар белән ясау алымнарын ныгыту. Күзаллауларын ныгыту.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 67 бит	3 атна
23	Матур чәчәкләр	Балаларны күзәтү сәләтен үстерү, татар халык орнаментлары белән таныштыруны дәвам итү. Буяу белән пумаланы дәрәс кулланырга өйрәтүне дәвам итү. Рәсемнәре карап матурларын сайлый белү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 68 бит	4 атна
24	Матур төзелеш	Балаларны рәсемнәрдә төзелеш күренешен сүрәтләргә, альбом битендә дәрәс итеп урнаштырырга өйрәтү. Фигураларны дәрәс итеп атауларына ирешү. Пөхтәлек тәрбияләү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 69 бит	Март 1 атна
25	Курчак күлмәген бизәү (декоратив рәсем)	Таныш булмаган элементлардан (тасма, нокта, түгәрәк) бизәкләр төзәргә өйрәтүне дәвам итү. Төрле төсләр кулланып каләмнәр белән мөстәкыйль рәвештә сүрәтләргә өйрәнү. Уйлау сәләтен үстерү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 70 бит	2 атна
26	Әкияти өй-теремкәй	Балаларны рәсемнәрдә әкияти сюжетларны сүрәтләргә өйрәнүне дәвам итү. Төсләр сайларга өйрәнү. Пөхтә итеп эшләргә өйрәтүне дәвам итү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 72 бит	3 атна
27	Кәжә бәтиә	Балаларны дүртаяклы хайван сүрәте ясарга, аны кәгазь битендә дәрәс итеп урнаштырырга өйрәтү. Гәүдә пропорциясен сакларга кирәклеген аңлату. Игътибарлылык тәрбияләү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 73 бит	4 атна
28	Салфетка бизәү (декоратив рәсем)	Балаларны шакмакның кырыен, уртасын, почмакларын дәрәс итеп кулланып бизәк ясарга өйрәтүне дәвам итү. Үзе ясаган рәсемгә шатлана белү. Активлык тәрбияләү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 74 бит	Апрель 1 атна
29	Минем	Балаларны рәсемнәрендә яраткан	Т.С.Комарова Занятия	2 атна

	яраткан кўрчагым	уенчыкларын ясарга өйрөтүп дөвөм итү. Рәсемне бөтөн битне тутырып ясарга кирәклеген исләренә төшерү. Төшкән рәсемнәренә соклана белү.	по изобразительной деятельности в детском саду. 74 бит	
30	Син яшәгән йорт	Балаларны рәсемнәрендә турыпочмаклы итеп йорт һәм тезеп йортның тәрәзәләрен ясарга өйрөт. Алган тәэсирләрдән рәсемне тулыландырырга өйрөтү. Пөхтәлек тәрбияләү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 75 бит	3 атна
31	Бәйрәмчә бизәлгән йорт	Бәйрәмчә бизәлгән шәһәр күренешен ясарга өйрөтү. Йортларны рәсемдә бәйрәмчә бизәү. Образлы күзаллауны ныгыту. Төшкән рәсемнәренә соклана белү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 76 бит	4атна
32	Болытлар арасынан очкычлар оча	Балаларны каләмгә төрлө басым ясап болытлар арасынан очучы очкычларны ясарга өйрөтү. Образлы күзаллауны ныгыту. Төшкән рәсемнәренә соклана белү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 78 бит	Май 1 атна
33	Яз турында рәсем ясау	Балаларда яз фасылыннан алган тәэсирләреннән рәсем ясарга өйрөтү. Буяулар белән рәсем ясау алымнарын ныгыту. Уйлау сәләтен үстерү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 78 бит	2 атна
34	Үз теләгән белән рәсем ясау	Рәсемнең темасын сайлап алырга һәм башланган эшенә ахырына житкерергә өйрөтү. Каләмне дәрәс итеп тотып, рәсемнең кечкенә өлешләрен дәрәс итеп буярга күнектәрү. Эстетик күзаллау тәрбияләү.	Т.С. Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 79 бит	3 атна

Файдаланылган методик кулланма

1. Т.С. Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. М.: Просвещение, 1981.
2. Т.Г.Казакова. Занятия с дошкольниками по изобразительной деятельности. М.: Просвещение, 1995.

Эвэлэү перспектив план

Ел ахырында үзлөштөрөлөргө тиешле белем һәм күнөкмөлөр

Өйрөнгөн барлык алымнарны кулланып, төрлө предметлар һәм уенчыклар эвэлэү, аларны коллектив композициягә берләштерү.

Эшчәнлекнең тематик планы

№	Тема	Бурычлар	Файдаланылган әдәбият	Үткөрөлү вакыты
1	Алмалар һәм жыләкләр.	Түгәрәк формалы предметлар эвэлэүне ныгыту. Тирә яктагы хисләрне эвэләүдә күрсәтергә (алмалар һәм жыләкләр пеште). Пөхтә эш итәргә өйрәтү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 48 бит	Сентябрь 1 атна
2	Бәләкәй һәм олы кишерләр .	Балаларны озынча формалы предметлар эвэләргә өйрәтү , олы һәм бәләкәй предметлар эвэләү. Ясаган әйберләргә игътибар итү, бәя бирә белү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 67 бит.	3 атна
3	Кыяр һәм чөгөндөр.	Овал формалы әйберләр белән таныштыру эвэләү алымнарын ныгыту. Балчыктан эвэләнгән төп формадан аерым кисәкләрне сузарга өйрәтү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 69 бит.	Октябрь 1 атна
4	Балык	Балаларның эвэләү белән кызыксынуларын үстерү. Овал форманы белүне ныгыту. Балыкка хас әйберләр ясау.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 71бит	3 атна
5	Гөмбәләр	Таныш предметлар эвэләүне үстерү. Эвэләү алымнарын кулланып пластилинны түгәрәкләп тәгәрәтеп эвэләү .изү кырыйларын чеметеп	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в	Ноябрь 1 атна

		алу.Ясалган предметларга образлы бэя биру.	детском саду. 57бит.	
6	Үрдэк.	Эвэлэү алымнарына өйрөтү пластилинны сылап изеп тигезлэп ясауны.Берничэ кисэктэн торган предметлар эвэлэргэ пропорцияларне саклап кисэклэрне дөрес урнаштырырга өйрөтү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 62бит.	Затна
7	Кышкы киемдэге кыз.	Берничэ кисэктэн торган кышкы киемдэге кыз эвэлэргэ өйрөтү (башы аска таба кинэйгэн түн)пропорцияларне дөрес саклап ясау.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 63бит	Декабрь 1 атна
8	Үрдэк үрдэк бэбилэре белэн	Балчыктан кош гөүдэсен ясарга өйрөтү, овал формалы гөүдэсен ясау, чеметеп һәм сузып вак олешлэрен ясау :томшыгын, койрыгын, канатларын мөстэкыйль рэвештэ.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 65бит.	3 атна
9	Кошчык.	Пластилиннан кош гөүдэсен ясарга өйрөтү, овал формалы гөүдэсен ясау, чеметеп һәм сузып вак өлешлэрен ясау; томшыгын, койрыгын, канатларын мөстэкыйль рэвештэ ясарга өйрөтү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 70 бит.	Январь 2 атна
10	Озын тунда кыз.	Балаларны кеше гөүдэсенөң гэдэти формаларын бирергэ өйрөтү,пропорцияларне саклау.	Т.С.Комарова. Занятия с дошкольниками по изобразительной деятельности . 67 бит.	4атна
11	Әйлән-бэйлән	Балаларны өлешлэрнең чагыштырмасын дөрес итеп, кеше фигурасын сурэтлэргэ өйрөтергэ. Уз эшлэрен башка балалар эшлэре белэн берләштерергэ ойрөтергэ. Образлар кабул итүне устеру. Дымковский курчак белэн таныштыру.	Т.С.Комарова. Занятия с дошкольниками по изобразительной деятельности . 71 бит.	Февраль 2 атна
12	Чыпчыкл ар бодай чүплилэр.	Балаларны кошларнын гөүдэсен бодай чүплэгән килеш ясау.Эвэлэү алымнарын ныгыту.	Т.С.Комарова. Занятия с дошкольниками по изобразительной деятельности . 71	4 атна

			бит.	
13	Миски.	Балаларны түгэрэк форманы бармак белэн батырып кертү, миски ясарга өйрөтү. Кырыйларын сыпырып тигезлэү. Эш барышында пөхтөлөк тәрбиялэү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 71 бит.	Март 2атна
14	Кэжэ	Балаларны дүрт аяклы хайванны (сарык жаны, баш, турыдан-туры аяклар) ясауны өйрөтөргэ. Эвэлэүне беркетү: шомарту, йолку һ. б.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности. 78 бит.	4 атна
15	Касэ	Балаларны төрлө ысул белэн жэю, салу һәм бармак очлары белэн форма бирү, тигезлэү ысулларын өйрөтү. Беркетү, сыгу һәм шомарту күнегүлэрен күнектерү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности. 78 бит.	Апрель 2 атна
16	Кош савыттан бөртеклэр чупли	Элек үзлөштөрөлгөн алымнардан файдаланып, таныш фәннэре ясьй белү: жэелү, тартылу, туры килү, частьлэре тоташтыру, беркетү урыннарын кысып һәм шомартып ныгыту.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности. 78 бит.	4атна
17	Куянчык	Балаларны хайван кисэргэ, аның гэйдэсен чын формасын, башын, тешлэрен тапшырырга өйрөтөргэ. Эвэлэү һәм өлөшлэре тоташтыру ысулларын беркетэргэ.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности. 78 бит.	Май 2 атна
18	Балалар телэге буенча эвэлэү	Эвэлэү алымнарын ныгыту. Фантазиялэрен үстерү.		4 атна

Файдаланылган методик кулланма

1. Т.С. Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. М.: Просвещение, 1981.
2. Т.Г.Казакова. Занятия с дошкольниками по изобразительной деятельности. М.: Просвещение, 1995.
3. В.Лиштван. Конструирование. М.: Просвещение, 2000

Кисеп ябыштыру перспектив план

Ел ахырында үзлөштөрөлөргө тиешле белем һәм күнөкмэлэр

- *Кайчыны дөрес итеп тотып, турыга һәм диагональ буенча кисү; квадраттан-тугәрэк, турыпочмактыктан овал кисү ;
- *Берничэ кисэктэн торган предметларнын сүрэтлэрен пөхтэ итеп ябыштыру;
- *Предметның төслэрен туры китереп яисэ үз телөгөң белән төслэр сайлау;
- *Үсемлек орнаменты яки геометрик фигуралар кулланып бизэклэр төзү.

Эшчәнлекнең тематик планы

№	Тема	Бурычлар	Кулланма материал	Үткәрелү вакыты
1	Матур флагчыклар	Балаларны кайчы белән эш итэргэ , кисэргэ өйрэтү. Пөхтэ итеп ябыштырырга, араларны тигез калдырырга өйрэтү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 49 бит	Сентябрь 2 атна
2	Салфетка бизэу.	Квадратта бизэк ясарга, элементларны уртага почмакларга ябыштырырга өйрэтү.Кайчы белән дөрес эш итэргэ өйрэтүне дәвам итү. Ижади сэлэт үстерү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 49 бит	4 атна

3	Яулык бизэу	Почмакларга өйрөтү. Түгэрэк, квадрат һәм өчпочмак формаларының белү гыйлемен беркетү. Тезмэлэр күнегүлэрэн туплау. Форманы үзгәртеп корырга, өчпочмак һәм ярымтүгэрэк бер квадратны кисэргә өйрөтү. Композицион сэләтлэрне үстерү, төслэрне кабул итү.	Т.С.Комарова Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 50 бит	Октябрь 2 атна
4	Елгада көймә йөзә	Турыпочмакның почмакларын кисеп, формаларын үзгәртергә өйрөтү, композиция төзү күнекмәсен ныгыту. Кайчыны дәрәс тотарга һәм аның белән эш итэргә күнектерү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 53 бит	4 атна
5	Безнең шәһәрдә күп катлы өй төзелгән.	Кәгазь тасманы туры итеп кисэргә өйрөтү. Почмакларын тигезләү, рәсемне кисәкләрдән төзү. Апликациядә олы йөрт образын тудыру. Пөхтә итеп ябыштыру күнекмәлэрэн ныгыту.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 57 бит	Ноябрь 2 атна
6	Гөмбәләр	Балаларны почмакларны түгэрәкләп кисэргә өйрөтү, кайчы белән дәрәс эш итэргә өйрөтү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной в детском саду деятельности. 58 бит	4 атна
7	Чыршыга төймәләр	Түгэрэк һәм овал формаларны ясау өчен шакмак һәм туры почмакның почмакларын кисэргә өйрөтү, чиратлаштырып ябыштыру, пөхтә һәм чиста эш итү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 64 бит	Декабрь 2 атна

8	Кибеткэ матур пирамидалар алып килделэр	Балаларны квадрат формасыннан түгэрэк кису кунекмэлэрен беркетү. Пычак белэн идарэ итү алымнарын беркетергэ. Төслэрне сайларга өйрэтү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 65 бит	4 атна
9	Уенчыклар төялгэн арба	Кирэкле рәсем өлешлэрен кисеп алырга күнектерү. Тасманы тигез өлешлэргэ бүлү. Шакмакларны түгэрэклэп кисү күнекмәсен ныгыту	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной в детском саду деятельности. 58 бит	Январь 2 атна
10	Очучы самолетлар. Этигэ бүлэк	Балаларны рәсемне өлешлэрдән жыеп һәр бер өлешнең үз урынын табып кую. Пөхтәлек тәрбиялэү. Алган белемнэрен кулланып предметлар ясау, композиция төзү күнекмәсен ныгыту. Якыннарына игүтибарлы булырга өйрэтү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 70 бит	Февраль 2 атна
11	Энигэ һәм эбигэ матур чэчэк кисеп ябыштыру	Балаларга матур чэчэк һәм аның өлешлэрен кисеп ябыштырырга ярдәм итү. Төсне тоемлау, күз алдына китереп эшлэүне үстерү. Якыннарына игүтибарлы булырга өйрэтү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 71 бит	4 атна
12	Квадрат жирлеккэ бизэк төшерү	Квадрат жирлеккэ матур бизэк төшерергэ өйрэтү. Геометрик фигураларны дөрес куеп кырыйга, уртага, почмакларга ябыштыру. Мөстэкыйльлек тәрбиялэү	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 72 бит	Март 2 атна
13	Кызыл түшлэр һәм песнэклэр бездэ кунакта.	Алган белемнэрен кулланып берничэ кисэктән торган предметларның сурэтлэрен пөхтэ итеп ябыштырырга өйрэтү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 74 бит	4 атна
14	Нэрсэ түгэрэк, э нэрсэ овал була?	Шакмакны түгэрэклэп кисүне ныгыту, күзаллап ясарга өйрэтүне дэвам итү. Балаларның ижади мөстэкыйльлеклэрен	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в	Апрель 3 атна

		үстөрү.	детском саду. 74 бит	
15	Табышмаклар	Яссы геометрик фигураларны бер өлөшө белән чагыштыра белү, эзер өлөшлөрдән рәсем ясау, вак детальләрне мөстәкыйль кисү. Жыйнак ябыштыруны күнектерү. Ижатны, образлы карашны үстөрү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 74 бит	4 атна
16	Нәрсә телисең шуны кисеп ябыштыр	Балаларны алга таба эшлөү ниятенә буйсындырырга өйрөтү. Турышмак, түгәрәк һәм вак детальләрне кисергә өйрөтү. Мөстәкыйльлек, ижат тәрбиялөү.	Т.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 74 бит	Май 2 атна
17	Серле бакча	Балалар белән берлектә серле бакча тудыру, турышмакларны түгәрәкләп кисергә өйрөтү.	.С.Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. 74 бит	4 атна

Файдаланылган әдәбият

2. Т.С. Комарова. Занятия по изобразительной деятельности в детском саду. М.: Просвещение, 1981.
3. Т.Г.Казакова. Занятия с дошкольниками по изобразительной деятельности. М.: Просвещение, 1995.

Юл йөрү кагыйдәләре буенча аңлатма язуы

Балаларны юлларның машиналар һәм жәяүлеләр йөри торган өлөшләре (тротуар) белән таныштыру; светофорның кызыл, сары һәм яшел төсләренә мәгънәләрен аңларга ярдәм итү.

Жиңел һәм йөк машиналарының охшаш һәм аермалы якларын табарга, мөһим детальләрне (автомобильдә: кабина, руль, тәгәрмәчләр һ.б.), тору урынын (тәрәзә артында, биек, ерак) әйтә белергә өйрөтү. Хәрәкәт итү чараларының кайбер охшаш якларына игътибар итәргә күнектерү.

Балаларның дидактик материал белән булган мөстәкыйль уеннарына шартлар тудыру. Мөстәкыйль карау өчен төрле рәсемле китаплар, реклама буклетлары, техник уенчылар тупланмасын карарга мөмкинлек бирү.

Юл йөрү кагыйдәләре буенча перспектив план

Үткөрү вакыты	Дәресләр тематикасы	Дидактик уеннар	Хәрәкәтле уеннар
сентябрь	“Йөк һәм жиңел	“Гараж”, “Ике бертөрле	“Төсле

	машиналар белэн танышу”	автомобильне эзлэп тап”	автомобильлэр”
октябрь	“Урам белэн танышу”	“Безнең урамыбыз”	“Миңа таба йөгерегез”
ноябрь	“Автобус”	“Автобусны ясап бетер”, “Дүртенчесе артык”.	“Чыпчыклар һәм автомобиль”
декабрь	“Йөк һәм маршрут буенча йөрүче транспорт чаралары”	“Кискәлэнгән рәсемнәр”, “Кем нәрсәдә бара”.	“Поезд”
январь	“Төсләр иленә сәяхәт”	“Тиз жавап бир”	“Үз төсөңне эзлэп тап”
февраль	“Шундый төрле машиналар”	“Кем нәрсәдә бара”	“Кошлар һәм автомобиль”
март	“Светофорны күзәтү”	“Светофор”, “Дөрес светофорны эзлэп тап”.	“Светофорның төсләре”
апрель	“Транспорт төрләре һәм аларның аермалыклары”	“Кыен виражлар”, “Авомашинаны исендә калдыр”.	“Атлар”
май	“Йомгаклау: “Без барабыз, барабыз, барабыз”	“Аю баласына юлны аркылы чыгарга ярдәм ит”.	“Поезд”

Милли-төбәк компоненты.

Шәхескә белем бирү, аны тәрбияләү һәм тормышка эзерләүдә күп факторлар катнаша: гаилә, тирә-юнь, урам, табигать һәм шулар белән беррәттән милли-региональ үзенчәлекләр. Һәр халык, Һәр милләт үзенчәлекле байлыгын үзенчәлекле шартларда, үзенчәлекле юллар һәм алымнар белән туплаган. Аларның һәрберсе дөнья мэдәниятенә үзүннән сизелерлек өлеш кертә, баета. Милли рухи байлык аерым халыкның гына түгел, ул – гомумкешелек кыйммәтләренең нигезе. Димәк, балаларны кечкенәдән үк үз халкының, үз туган жиренең үзенчәлекләре белән таныштыру гомумкешелек кыйммәтләре белән таныштыруның башлангычы булып тора. Безнең бурыч – үткән буыннар туплаган рухи байлыкны саклап, баетып, аның кешелек тарафыннан иң кыйммәтле дип табылган үрнәкләрен балаларга житкерү. Шуннан чыгып, программага милли-региональ компонент өстәлгән. Милли төбәк өлеше билгеле бер төбәкнең мәгариф

өлкәсендә мәнфәгатьләрен, туган як мәдәниятен, гореф-гадәтләрен, тел һәм әдәбиятны, тарих, география һ.б. үзенчәлекләрен белү зарурлыгын билгели. “Татарстан Республикасы дәүләт телләре Татарстан Республикасында башка телләр турында” Татарстан Республикасы Законы (2004) Татарстан халыкларын, аларның мәдәниятен һәм телләрен саклау, һәръяклап үстерүне, жәмгыятнең социаль-икътисади, рухи-әхлакый үсүендә һәр милләтнең ижади көчен, гореф-гадәтләрен һәм күркәм традицияләрен тулысынча файдалануны күздә тотта. Тәрбия белем бирү программасында милли-төбәк компоненты кертелүе әлеге законны гамәлгә ашыруда зур ярдәмлек булып тора.

Милли-төбәк компонентларны исәпкә алып уртанчылар төркемендә тәрбия һәм укыту бурычлары:

-Туган якның кошларына, хайваннарына, үсемлекләренә карата сакчыл һәм кайгыртучан мөнәсәбәт тәрбияләү.

- Балаларның сәләмәтлекләрен ныгытырга дәвам итү.

- Өлкәннәрнең хезмәтенә кызыксыну тәрбияләү, хөрмәтләргә өйрәтү.

- Балаларның сөйләмнәрен үстерү.

Милли-төбәк компонентларны исәпкә алып юнәлеш эчтәлегә

Белем бирүдә төп бурычлар :

Туган төбәккә, балалар бакчасына хөрмәт тәрбияләү. Үзбездә яшәгән шәһәрбездән күренекле урыннары белән таныштыру.

Татар халкының культура мирасына карата кызыксыну уяту. Балаларны кул эшләре белән таныштыру. Борынгыдан калган мирасны сакларга өйрәтү.

Милли –төбәк компонентының төп юнәлешләре эчтәлегә		
1.	Сәләмәтлек	Татар халкының хәрәкәтле уеннары аша мөстәкыйль хәрәкәт эшчәнлеген тәрбияләү. Сәләмәт яшәү рәвешен тәрбияләү өчен шартлар тудыру (физминутлар, сулыш алу гимнастикасы, фонетик күнәгүләр).
2.	Физик культура	Татар һәм рус халкының уеннары белән таныштыру һәм кызыксыну уяту. Балаларның ижат итү сәләтен үстерү (төрле уен вариантлары уйлап табу). Физик хәрәкәтне үстерү: хәрәкәтле уен вакытында, тизлекне, осталыкны, түземлекне үстерү, камилләштерү, күнәктәрү.
3.	Социальләштерү	РТ һәм РФ турында беренчел белемнәрне формалаштыру. Өлкәннәргә һәм яшьтәләренә карата ягымлы булу. Үз-үзенә тоту сыйфатларын тәрбияләү. Дәрәслек, дуслык, яхшылык, батырлык турында белемнәрне үстерү, тәрбияләү.

4.	Хезмэт	Үз-үзенә мөстәкыйльлек һәм затлы рәвештә хезмэт күрсәтү (өлкәннәр ярдәменнән башка киенү, чишенү, киемнәрне төрү, әлү). Төркемне, мәйданчыкны өлкәннәр ярдәме белән чиста һәм тәртиптә тоту. Мөстәкыйльрәвештә гөлләрне тәрбияләү (су сибү, төпләрен йомшарту, тузанын (яфрак) сөртеп алу). Хезмәтнең төрлелеге файдасы турында уз төбәк шагыйрьләренең шигырьләр, хикәяләр аша күзаллауларны үстерү. Хезмәткә катнашу, мөстәкыйль хезмэт күрсәтү теләге булдыру, үстерү. Гади генә эшләрне кушкан йомышларны мөстәкыйль рәвештә башкарырга күнектерү.
5.	Куркынычсызлык	Бөжәкләр, хайваннар белән тормышта була торган куркыныч чыганаclar турында күзаллаулар булдыру. Юлның машина һәм жәяүле йөри торган өлеше белән таныштыру. Юлда йөрү кагыйдәләрен ныгыту.
6.	Матур әдәбият белән таныштыру	Татар һәм рус фольклорының үрнәкләре белән таныштыру. Әдәби әсәрләренең мәгънәсенә дәрәс төшендерү. Әкиятләр, шигырьләр тыңлый белү осталькларын булдыру, татар фольклорының гүзәл үрнәкләре белән таныштыру.
7.	Танып белү	Туган төбәкнең кузенекле урыннары, үсемлекләр, хайваннар дөньясы белән таныштыру. Татар халкының культура мирасына карата кызыксыну уяту.
8.	Музыка	Татар халкының музыкаль инструменты –гармун белән таныштыру. Көйнең характерын сиземләүне үстерү, татар буюенең гади хәрәкәтләре белән таныштыру.
9.	Ижади сәнгать	Татар халкының декоратив –гамәли сәнгәтенә кызыксыну формалаштыру. Городец уенчыклары, бизәкләре белән таныштыру. Татар орнаменты белән әйберләргә бизәргә өйрәтү, ижади сәнгать эшчәнлегендә “Яфрак”, “Ләлә”, “Кыңгырау” бизәкләрен куллану.
10.	Коммуникация	Ике телдә дә өлкәннәр белән иркенләп аралашу. Сөйләмнең бөтен компонентларын үстерү. Яңа технологияләр, уеннар аша балаларда аралашу теләге уяту.

Уртанчылар төркемендә ата-аналар белән эш планы

Ай исеме	Үткәру вакыты	Эш төре
Сентябрь	1нче атна	Ата-аналар почмагын тәртипкә китерү, жыелышка кирәкле мәгълүматн эзерләү
	1нче атна	“Без инде уртанчылар” темасына ата-аналар жыелышы үткәру
	1нче атна	Уку елына кирәк булган уку эсбапларын алу
	1-2нче атна	“Гомуми тәкъдимнәр”, “Тышкы кыяфәткә таләпләр” темаларына һәр ат анага кушымталар өләшү
	Ай дәвамында	“Ни өчен бала бакчага барырга теләми”, “Өйдә балаларның үз-үзләрен карау күнекмәләрен тәрбияләү”, “Таиләдә мактау һәм шелтәләү”, “Баланың көйсезләнүенә ничек карарга” темаларына һәр ата-ана белән индивидуаль әңгәмә
	3нче атна	“Баланы ничек мөстәкыйль киенергә өйрәтергә”, “Шәхси гигиена күнекмәләре һәм аларның бала үсешендәге урыны” темаларына консультация
Октябрь	1нче атна	“Тел һәм аның йорты белән танышу” – балаларга артикуляцион гимнасти – папка эзерләү
	1нче атна	Бакча өчен үз вакытында түләү кагыйдәләре турында һәр ата-ана белән әңгәмә
	2нче атна	Консультация “Гафу итәргә өйрәнәбез”
	Ай дәвамында	“Балаларга нәрсә укырга”, “Дәрәс итеп сөйләшергә һәм суларга өйрәнәбез” темаларына консультация
	4нче атна	Ата-аналар комитеты белән “Көз бәйрәмен” үткәру турында сөйләшү
	4нче атна	“Көз бәйрәмен” үткәру
Ноябрь	Ай дәвамында	“Балаларны халык аваз ижатына нигезләнәп тәрбияләү”, “Кул моторикасын үстерү” темаларына һәр ата-ана белән индивидуаль әңгәмә
	2нче атна	“Бармак уеннары ярдәмендә телне шомартабыз” практик киңәшләр
	2нче атна	Консультация “Дәрәс суларга өйрәнәбез”

	3нче атна	“Бала сөйлөшөргө өйрөнө” кечкенө төркемнәр белән тематик әңгәмә
	3нче атна	Чыныктыру чараларын үткөрү һәм алар өчен кирәкле булган материалны булдыруда комитет белән эш
	4нче атна	Саф һавада ата-аналар белән берлектә спорт бәйрәме үткөрү
Декабрь	1нче атна	“Тиздән кышкы бәйрәмнәр” – күчмә-папка ясау
	2нче атна	“Дөрес сөйләшик” темасына ата-аналар жыелышы. Планы: 1. Балалар өчен артикуляцион гимнастика. 2. “Балаларны халык аваз ижатына нигезләнеп тәрбияләү”. 3. Ата-аналарга киңәшләр, тәҗрибә уртаклашу.
	Ай дэвамьнда	“Бала тыңламаса нишлөргө”, “Баланың үз-үзенә йомьлуы” темаларына һәм ата-ана белән индивидуаль әңгәмә
	1-2нче атна	Баланы бакчага вакытында алып килү, бакча һәм түлөүле түгәрәкләр өчен һәр айның 10 сыннан калмый түлөргә икәнлеге турында һәр ата-ана белән индивидуаль әңгәмә
	3нче атна	“Кышкы уеннар”, “Кышкы бәйрәмнәрне каршылайбыз”- кечкенә төркемнәр белән тематик әңгәмә
	3нче атна	Комитет белән бәйрәмне үткөргә эзерлек турында сөйлөшү.
	4нче атна	“Бала белән дөрес сөйлөшү”, “Баланың тормышын һәм сәламәтлеген саклау” кушымталар өлөшү
	4нче атна	Кыш бәйрәмен үткөрү
Январь	2-3нче атна	“Телевидение һәм кечкенә балалар психикасы”, “Баланың куркуы” темаларына һәр ата-ана белән индивидуаль әңгәмә
	2-3нче атна	Комитет белән дидактик, өстәл уеннары, рәсем дәфтәрләре алу турында сөйлөшү
	Ай дэвамьнда	“4-5 яшьлек балаларның үсеш үзенчәлекләре”, “Үзсүзлек һәм киреләнү темаларына консультация
	2нче атна	Мәйданчыкта кардан корьлмалар төзү
	3нче атна	“Бала үсешенә ата-аналар куйган таләпләрнең тәэсире” күчмә-папка төзү
	4нче атна	“Өти, әни һәм мин – без тату гайлә” – рәсемнәр конкурсы

Февраль	Ай дэвамында	“Гафу итэргэ өйрөнөбез”, “Гаилэдэ кем баш, яки тэрбиядэге ялгышлар темаларына һәр ата-ана белән индивидуаль әңгәмә
	3нче атна	Баланы бакчага вакытында алып килү, бакча һәм түләүле түгәрәкләр өч һәр айның 10сыннан калмый түләргә икәнлеге турында һәр ата-ана белән индивидуаль әңгәмә
	3-4нче атна	“Ата-ана булу осталыгы” кечкенә төркемнәр белән тематик әңгәмә
	3нче атна	“Китап - иң яхшы дус һәм ярдәмче” темасына консультация
	4нче атна	“Яссытабанлыкны булдырмау чаралары”, “Игътибар, урам!” кушымталар әзерләү
	4нче атна	Әтиләребезгә бүләк әзерләү
Март	1нче атна	Комитет белән Әниләр бәйрәменә әзерлекне сөйләшү
	1нче атна	“Әниләр һәм әбиләр бәйрәме” үткәрү
	1-2нче атна	“ОРЗны булдырмау чаралары”, “Файдалы үләннәр” кушымталар әзерләү
	Ай дэвамында	“Балаларга телевизор карауда булган таләпләр” һәр ата-ана белән индивидуаль әңгәмә
	1-2нче атна	Баланы бакчага вакытында алып килү, бакча һәм түләүле түгәрәкләр өч һәр айның 10сыннан калмый түләргә икәнлеге турында һәр ата-ана белән индивидуаль әңгәмә
	3нче атна	“Балаларга сәламәтлекләрен ныгытырга ярдәм итегез” темасына консультация
	3нче атна	“Телевизион бәйләлек” тест үткәрү
	4нче атна	“Сәламәтлек – зур байлык” темасына ата-аналар жылышы. Планы: 1. “Балаларга сәламәтлекләрен ныгытырга ярдәм итегез” 2. Балалар өчен зыянлы ашамлыklar. 3. Ата-аналарга киңәшләр, тәжрибә уртаклашу.
Апрель	1нче атна	Космоска багышланган рәсемнәр күргәзмәсе
	1нче атна	“Эш арасында уеннар” кушымталар әзерләү
	Ай дэвамында	“Рәсем ясауның традицион булмаган ысуллары” һәр ата-ана белән индивидуаль әңгәмә
	1-3нче атна	“Баланы шәхес итеп үстерүдә сюжетлы – рольле уеннарның файдасы”

		темасына консультация
	4нче атна	“Бала тормышында уен һәм уенчыклар” анкета - сорау алу
М а й	1нче атна	Жиңү бэйрәме үткәрү
	Ай дэвамьнда	“Уен формасында чыныктыру”, “Бала үсешендә хәрәкәтле уеннарның роле” темаларына консультация
	2-3нче атна	“Бала уенда нәрсәгә өйрәнә”, “Балага нинди уенчыклар кирәк”, “Танып булмаган кешеләр белән аралашу күнекмәләре” кушымталар әзерләү
	3-4нче атна	“Бергәләп уенчык ясьйбыз” һәр ата-ана белән индивидуаль әңгәмә
	4нче атна	“Әйдәгез бергәләп уйныйбыз” темасына ата-аналар жыйельшы. Планы 1. “Безнең балачак уеннары” чыгыш. 2. “Бала тормышында уен һәм уенчыклар” анкета - сорау алу нәтижәләре 3. Еллык эшкә нәтижә ясау һәм жәйге чорның планын кабул итү. 4. Группага ремонт ясау турында сөйләшү. 5. “Күңелле балачак!” бэйрәменә әзерләнү.

Мониторинг

Балаларның планлаштырылган нәтижеләргә ирешү буенча мониторинг системасы арадаш нәтижеләрне һәм программаны үзләштерүнең йомгаклау нәтижеләрен бәяләүне күздә тотат.

Белем бирү процессы мониторингы

Үткәру вакыты _____

Баланың исеме	Белем бирү өлкәләре											Нәтижә	
	Физик үсеш		Социаль-шәхси үсеш		Танып белү-сөйләм үсеше			Сөйләм үсеше		Нәфис-нәфасәти үсеш			
	Сәламәтлек	Физиккультура	Социальләштерү	Хезмәт	Танып белү	ФЭМП	Төзү	Матур әдәбият	Аралашу	Ижади сәнгать	Музыка		

Бәяләү критерийлары:

- 1 балл – күп компонентлар үзләштерелмәгән;
- 2 балл – кайбер компонентлар үзләштерелмәгән;
- 3 балл – югары балл, яшенә туры килә;